

ՀԱՄԱՊՈՄԿՈՒՄԻ ԿԵՆՏՐԱԿՈՄԻ
ՆՈՅԵՄԲԵՐՅԱՆ ՊԼԵՆՈՒՄԻ

2370

ԲԱՆԱԶԵՎԵՐԸ

1 ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ 1928—29
ՏԱՐՎԱ ՍՏՈՒԳԻՉ
(ԿՈՆՏՐՈԼԱՅԻՆ) ԹՎԵՐԸ

2 ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ԲԱՆ-
ՎՈՐՆԵՐ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒ ՅԵՎ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՃՈՒՄԸ
ԿԱՐԳԱՎՈՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

3 ՅՈԹԺԱՄՅԱ ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ
ՈՐՎԱ ԱՌԱՋԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆԲ-
ՆԵՐԸ ՅԵՎ ՆՐԱ ՀԵՏԱԳԱ
ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

4 ԱՇԽԱՏԱՆԲԸ ԳՅՈՒՂՈՒՄ
ՅԵՎ
ՀՈՂԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԲԱՐՁՐԱՑՆԵԼՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

ԵԴՐՊԵՏՀՐԵՏ

1020

3K17-2
Z-22

ՅԱՌԶ
2-22

ՀԱՄԱՈՄԱՌՈՒՄԻ ԿԵՆՏՐԱԼՈՒՄԻ
ՆՈՅԵՄԲԵՐՅԱՆ ՊԼԵՆՈՒՄԻ
== ԲԱՆԱԶԵՎԵՐԸ. ==

16—24 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 1928 թ.

1929

2010

1929.
Ադրբեջանի Պետական Հրատարակչություն.

22703

НАПЕЧАТАНО
в гостипографии „Красный Восток“
БАКПОЛИГРАФА БСНХ.
Баку, Карантинная, 84.
Главлит № 80. — Заказ № 3485
Тираж 1500 экземпляров.

6461-53

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ 1928—29
ՏԱՐՎԱ ՍՏՈՒԳԻՉ (ԿՈՆՏՐՈԼԱՅԻՆ) ԹՎԵՐԸ

(Բանաձեկ ընկ. Ռիկովի զեկուցման առթիվ, ընդունված
միաձայն Համկոմկուսի Կենտրոնի պլենումի կողմից
նոյեմբերի 24-ին)։

ՅԵՐԿՐԻ ԻՆԴՈՒՍՏՐԻԱՑՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

1. Անցած տնտեսական տարվա խողալին ընդ-
հանուր գումարալին թվերը վկայում են, Վոր բանվոր
դասակարգը, Խորհրդային իշխանությունը և մեր կու-
սակցությունը խոշոր նվաճումներ են արել։ Պետական
խոշոր արդյունաբերության արտադրանքը աճել է 22
և կես տոկոսով (նախորդ տարվա 18,2 տոկոսի և
ստուգիչ թվերով նահատեանված 15,8 տոկոսի դիմաց)։
Համայնացված հիմնական ֆոնդերի տեսակարար կը-
շիռն աճել է մինչև 52,4 տոկոսը (նախորդ տարվա
51,4 տոկոսի դիմաց), իսկ համայնացված հատվածին
տրված գումարները (կապիտալ ջրամբները) կազ-
մել են 54,6 տոկոս՝ անցյալ տնտեսական տար-
վա 45,7 տոկոսի դիմաց։ Համապատասխանորեն
ավելացել է պրոլետարիատի թիվը և մեծացել է նրա
բաժինն ազգային յեկամտի մեջ, ստեղծվել է նյութա-
կան բազա՝ նրա դասակարգային ղերքերի հետագա

ամբացման համար: Սոցիալիզմի դիրքերի ամրացմանը նպաստել են առաջին նշանակելի քայլերը, վոր կատարված են դեպի գյուղատնտեսական արտադրություն համայնացման կողմը՝ կոլտնտեսությունների ցանցի տարածությունը 0,87 միլիոն հեկտարից բարձրացել է 1,7 միլիոն հեկտարի, խորհրդային տնտեսություններինը՝ 1,26 միլիոնից 1,3 միլիոնի. կոլտնտեսությունների ընդհանուր արտադրանքը (չհիվոն ուրբ լինելով) համապատասխանորեն բարձրացել է 103 միլիոն ուրբուց մինչև 139 միլիոն ուրբլին, իսկ խորհրդային տնտեսություններինը՝ 195 միլիոնից մինչև 206 միլիոնը: Միևնույն ժամանակ նախորդ պլե նումի վորոշումների համաձայն ձեռնարկված է նոր խոշոր խորհրդային հացահատիկային տնտեսությունների կազմակերպման:

2. Կուսակցության հիմնական խնդիրը և նրա գլխավոր գիծն է՝ շարունակել յերկրի հեաադա ինդուստրիացումը, իրականացնել Ժողովրդական տնտեսություն սոցիալ իստական հատվածի կարելույն չափ արագ աճումը, շարունակել գյուղացիություն կոոպերացումը, ձգտել գյուղատնտեսական արտադրության կոլեկտիվ ձևերի (կոլտնտեսությունների, խորհրդային տնտեսությունների) աճման և ալն: Սև մետաղի արդյունաբերության, մեքենայաշինության, ելեքտրաշինարարության, քիմիական արդյունաբերության զարգացումը, գյուղատնտեսության ամեն կերպ ինդուստրիացնելն ու մեքենայացնելը, սրտադրության միջոցների արտադրության տեսակարար կիծ սխտե մատիկաբար բարձրացնելը—հանդիսանում են յերկրի, որա հետ միասին նաև՝ գյուղատնտեսության հետա-

գա զարգացման պարտադիր նախադրյալները և առանձնապես անհրաժեշտ են դարձնում ամբողջ արտադրական պրոցեսի աճող ռացիոնալացումը, գիտություն աճող գործադրությունը և Արևմտյան Յեվրոպայի ու Ամերիկայի վորձի ու գիտելիքների առավել լրիվ ոգտագործությունը: Մասսաներին լայնորեն սոցիալիստական շինարարության պրոցեսի մեջ գրավելու, նրանց նյութական բարեկեցության աճման և յոթժամյա բանվորական ուրվա սխտեմատիկ իրականացման հիման վրա, —տեխնիկական կադրերի վորակապես բարձրացող աշխատանքի, գիտության և տեխնիկայի, տնտեսության կառավարման և առհասարակ տնտեսության պրակտիկայի աճող միավորման հիման վրա՝ կուսակցությունը պետք է վճռականորեն և հաստատուն կերպով շարունակի յերկրի ինդուստրիացման կուրսը:

Միջազգային իրադրությունը, կապիտալիստական պետությունների խոշորագույն տեխնիկական հաջողությունները, ռադմական սպառնալիքները և ալն, իրենց կողմից միանգամայն անհետաձգելի են դարձնում ալք խնդիրների իրագործումը:

Նկատի ունենալով կապիտալիստական յերկրներին տեխնիկա տնտեսական տեղեկատից հասնելն ու նրանցից առաջ անցնելը, կենտրեկումի պլենումը նկատում է, վոր ալք խնդիրների իրագործումը հնարավոր է միայն յերկրի ինդուստրիացման զարգացմանը լարված թափ հաղորդելու և առհասարակ կուսակցության ու բանվորա-գյուղացիական զանգվածների առավելագույն մորելիզացիայի դեպքում:

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՏԵՄՈՒ ՄԱՍԻՆ

3. Անցյալ տնտեսական տարվա ընթացքում սոցիալիզմի ունեցած հսկայական նվաճումներին ուղեկցել են, սակայն, խոշորագույն դժվարություններ և ճգնաժամային յերևույթներ, վերոնք ամեն կերպ պետք են հաղթահարվեն կուսակցության և բանվոր դասակարգի ուժերով: Այդ վտանգների արմատները՝ վերջին հաշվով, կազմում են դյուղատնտեսության առհասարակ և նրա հացահատիկային հատվածի մասնավորապես ու առանձնապես՝ ծայրատիճան հետաձուցությունը և զարգացման դանդաղ թափը: Մինչդեռ, ինչպես նշել ե արդեն Կենտրոնի հուլիսյան պլենումը, — «դյուղատնտեսության, մասնավորապես նրա հացահատիկային ճյուղերի ծայրահեղ ցածր մակարդակը... իր մեջ կրում ե իզման վտանգ՝ սոցիալիստական քաղաքի և մանր-գյուղացիական գյուղի միջև, հետևապես նաև ամբողջ ժողովրդա-տնտեսության սոցիալիստական վերափոխման հիմնական պայմանի խախտման վտանգ»: Հացահատիկի խնդիրը, սև մետաղների, շինարարական նյութերի ծայրահեղ պակասությունը և ապրանքի սոցիալական ընդհանրապես, ուղեկցելով հարցը, արտահանումը դադարեցնելու հետևանքով, հետևապես նաև իմպորտի՝ ներածման հետևանքով, վերջապես վալյուտայի ամբողջական պրոբլեմը — ահա տնտեսական ճակատի ամենազգրված մասերը, վերոնց վրա անհրաժեշտ ե դարձնել հատուկ ուշադրություն:

4. Այս տնտեսական հարցերի դոմարի մեջ կենտրոնական տեղ ե գրավում դյուղատնտեսության հարցը: Հացահատիկային տնտեսության պլանային յինթադրությունները նշանակելի չափով կիսատ են իրականացվել: Բոլոր հացահատիկային մշակույթների ընդհանուր բերքը 1926—27 տարում հաշվում ե 4.747 միլիոն փութ, 1927—28 տարում — 4.464 միլ. փութ, 1928—29 տարում — 4.535 միլ. փութ: Սակայն պարենավորման և հացահատիկային մշակույթների ընդհանուր բերքը 1928—29 տարում, Ուկրաինայում և Հյուսիսային Կովկասում աշխատանքների վոչնչանալու հետևանքով, անցած տարվա բերքից 200 միլիոն փութով պակաս յեղավ: Կենտրոնացված հացամթերումների դինամիկան նույնպես ցույց ե տալիս նվազում 1926—27 տարում — 662 միլիոն փութով, ընդ վերում այդ քանակությունից արտահանված ե 153 միլիոն փութ, 1927—28 տարում — 627 միլիոն փութ, ընդ վերում հացի արտահանումը համարյա լիովին դադարել ե:

Այս բոլոր պրոցեսները հացահատիկային տնտեսության մեջ ծավալվում են աչնպիսի պայմաններում, յերբ հացահատիկների ցանքի տարածությունը 1928 թվին դեռևս կազմում ե նախապատերազմյան մակարդակի 90,1 տոկոսը հացահատիկի ընդհանուր բերքը — մոտ 80 տոկոսը, նրա ապրանքային մասը — 56 տոկոսը (ամբողջ խՍՀՄ-ում), ընդ վերում Միությունում ամբողջ ազգաբնակչության աճում ե 2,3 տոկոսով, քաղաքայինը — 4 տոկոսով և ավելանում են ամեն մի շնչի սպառման նորմաները, մասնավորապես դյուղում:

Դյուղատնտեսության մյուս խոշորագույն ճյուղ-

դում—կենդանաբուծութեան մեջ նկատուում է աճման տեմպի դանդաղում. գյուղացիական բոլոր անասունները, խոշոր յեղջուրավոր անասունների միավորի վերածած, տալիս են այսպիսի դինամիկա.—1926—27 տարում՝ 106,5% 27—28 տարում՝ 104,9%, 1928—29 տարում՝ 102,2% ընդ վորում ապրանքային անասնաբուծութեան մի շարք շրջաններում (Ուրար, Վյատկա և Հյուսիս-արևելյան շրջան) գյուղացիական հոտի քանակական աճումը կանգ է առել: Մասնավորապես անհրաժեշտ է նաև յուղագործական տնտեսութեանների ապրանքայութեան խիստ անկումը, վորը կապ ունի կաթնատնտեսութեան խիստ մանրացման հետ: Այո բոլորն առաջ է քաշում գյուղացիական տնտեսութեանների արտադրական կոոպերացման ուժեղացման, խորհրտնտեսութեանները խոշոր անասնաբուծական տնտեսութեաններ ստեղծելու նպատակով ոգտագործելու խնդիրը:

Տեխնիկական կուլտուրաների ասպարիդում ընդհակառակը՝ անվիճելի է նշանակելի աճում: Տեխնիկական մշակույթների ընդհանուր արտադրանքը, վոր 1925—26 տարում (1926—27 զներով) կազմում էր 874 միլ. ուրելի և 1926—27 տարում—756 միլիոն ուրելի, 1927—28 տարում բարձրանում է մինչև 901 միլիոն ուրելի: Տեխնիկական մշակույթների ցանքների տարածութեանը ներկայումս 58,5 տոկոսով զերազանցում են նախապատերազմյան մակարդակը: Սակայն, չնայած այդպիսի աճման, տեխնիկական մշակույթները միանգամայն դեռ քիչ տեղ են բռնում գյուղացիական տնտեսութեան մեջ, իսկ արդյունաբերութեան պահանջները բավարարելու տեսա-

կետից շարունակում են մնալ խիստ դեֆիցիտային, — մի հանգամանք, վորն առաջ է քաշում տեխնիկական մշակույթների հետագա ուժեղացրած զարգացման խնդիրը:

Սակայն, հարկավոր է նկատի ունենալ վոր հացահատիկային տնտեսութեանը դանդաղանում է ամբողջ գյուղատնտեսութեան ամենագլխավոր մասը: Այս պատճառով հացահատիկային տնտեսութեանների վերաբերյալ ցուցանիշները վճռական են հանդիսանում վորը գյուղատնտեսութեան համար և նրա զարգացման չափազանց հետ մնալը, մասնավորապես հացահատիկային տնտեսութեան հետ մնալը, սպառնում է վիժեցնել յերկրի սոցիալիստական ինդուստրիացման գործը:

Իրանց զուգընթաց վերջին տարիների ընթացքում գյուղատնտեսութեան մեջ յերևան են յեկել մի շարք դրական մոմենտներ: Աճում է աշանավարի ցանքերի տարածութեանը, վորը 1926 թվին կազմում էր 29,1 տոկոս, իսկ 1927 թվին բարձրացավ մինչև 32,1 տոկոսը: Աճում է բազմադաշտային ցանքերի տարածութեանը, վորը 1925 թվին կազմում էր 3,664,000 հեկտար և 1927 թվին բարձրացավ մինչև 9,429,000 հեկտարը: Նշանակելի չափով աճում են ցանքները, հետևապես նաև չքավորական, սակավակաբող և միջակ տնտեսութեանների տնտեսական և տնտակաբար կ իրը: Գյուղատնտեսութեան ապրանքային արտադրանքի մեջ սկսում է նշանակելի դեր խաղալ համայնացված սեկտորը:

Գյուղատնտեսութեան ավելի է ապահովվում լծկան անասունով և գյուղատնտեսական մեքենաներով:

1926—27 տարում 100 հեկտար ցանքին ընկնում էր 25,6 գլուխ լծկան անասուն, իսկ 1928—29 տարում՝ 27,4 գլուխ: 1926—27 տարում 100 հեկտարին ընկնում էր 9 ու 90 կոպեկի գ ուղատնտեսական մեքենա, իսկ 1928—29 տարում՝ 11 ու 94 կոպ: Գյուղատնտեսական մեքենայաշինությունը, վորը 1926—27 տարում կազմում էր 93 միլիոն ուրբլի, 1927—28 տարում լարձրանում է 190 միլ. նախապատերազմյան ուրբլու, ի կ 1928—29 տարում կազմում է գյուղատնտեսական մեքենայաշինության նախապատերազմյան արտադրություն 280 տոկոսը:

Ուստի Կենտրոնի պլենումը միանգամայն անհիմն է համարում ընկ. Ֆրոնտիկինի պնդումները (թե գյուղատնտեսությունը, մանավանդ նրա հացահատիկային ճյուղը մեղանում ապրում է դեգրադացիայի պրոցեսը):

Զնայած սակայն այդ բոլոր դրական յերևույթներին, գյուղատնտեսության զարգացման մեջ անբարենաջող տենդենցներն այնքան ուժեղ են, վոր 1928—29 տարվա հացահատիկի մթերման և հայթայթման պլանը մենք կատարում ենք չափազանց մեծ լարումով: Մթերումը նվազել է այն պատճառով, վոր այն ժամանակ, յերբ նախընթաց տարիներին ընթացքում դանդաղել էր հացահատիկային մշակությունների ցանքերի տարածություն աճումը, 1928—29 տարում վոչընչացավ 5 միլ. հեկտար աշնանացան, վորից 3 միլիոն հեկտարը շնորհիվ կառավարության ժամանակին և վերին աստիճանի յեռանդուն ոգնություն վերացանվեց: Բացի դրանից, Ուկրաինայի հարավային

շրջանները և Հյուսիսային Կովկասը, վորոնք տուժել էին աշնանացանի վոչնչանալուց, հուլիսին նորից տուժեցին յերաշտից:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ՇԱՅԱՍԹԵՐՈՒՄՆԵՐԻՆ

5) Հացամթերումների բավարար ընթացքը առաջին յեռամյակում թույլ է տալիս յենթադրելու, վոր կենտրոնացված մթերումների տարեկան պլանը լիովին կիրադործվի: Կենտրոնում պարտավորեցնում է բոլոր տեղական կազմակերպություններին վոչ միայն չթուլացնել, այլ և ուժեղացնել հացամթերումներին հատկացվելիք ուշադրությունը, վորպեսզի բարեկարգվի յերկրի հացամթերումը և ըստ հնարավորության, ապահովվի սերմացուի ֆոնդերի կուտակումը, վոր դարնան անրաժեշտ է վորպես ոժանդակություն չքավորներին, սակավադորներին և միջակներին:

Նշելով յերկրի պարենային հաշվեկշիռի ծայրաստիճան լարվածությունը և կոչ անելով կո սակցությանը՝ ամենայն աջալրջությամբ հսկելու հացամթերումների ընթացքին, մեծազույն տոկոսնությունում կովելու յնայողություն ուժիմի համար հացի սպառման ասվարիղում, այլ և՛ հացի պաշարների ամեն տե սակ վատնումներ կատարելու դեմ,— Կնոմի պլենումը միաժամանակ նշո մ է այն փաստի քաղաքական խոշոր սկզբունքային նշանակությունը, վոր կուտակցությունն ու խորհրդային իշխանությունն հաջողվել է բավական արագ կերպով վոխանցել մթերումներն արտակարգ միջոցների մեթոդներից հացամթերումներին նորմալ մեթոդներին:

Կկոմի պլենումը հաստատում է, վոր հուլիսյան պլենումի կողմից ընդունված ձեռնարկութեանը և մասնավորապես հացի գների վերաբերմամբ կատարված բարձրացումը լիովին արդարացրին իրանց վրա դրված հույսերը, և նախադրյալներ ստեղծեցին վոչ միայն ընթացիկ հացամթերման կամպանիայի բավարար ծավալման, այլ և գյուղատնտեսութեան ավելի արագ բարձրացման համար: Պլենումը մատնանշում է կուսակցական բոլոր կազմակերպութեաններին, վոր հացամթերումներին հետագա հաջող ընթացքը հնարավոր է սոսկ այն դեպքում, յերբ վողջ կուսակցութեան և մանավանդ գյուղի ստորին կազմակերպութեանների կողմից բացառիկ ուշադրութեամբ հատկացվի այդ գործին, զարկ տալով այդ խնդրի շուրջը գյուղացիութեան հիմնական մասսայի մեջ քաղաքական լայն աշխատանքին և կազմակերպելով այդ նպատակով ակտիվ աշակցութեան չքավորութեան հացամթերումներին խորհրդային և կոոպերատիվ ակտիվի միջոցով և այս ճանապարհով խեղդելով կուլակների ագիտացիայի վորձերը հացը պահելու համար:

Յերկրի պարենավորման և հումքի յոթային հաշվեկշռի լարվածութեանը տնտեսական պլանի կարևորագույն հարվածային խնդիրներից մեկն է դարձնում 1929 թվականի համար ցանքսային տարածութեանների ընդարձակումը 7 տոկոսով և բերքատվութեան բարձրացումը 3 տոկոսով:

Պլենումը հրավիրում է կուսակցութեան բոլոր անդամներին ուշադրութեանն այդ դիրեկտիվի առանձնահատուկ կարևորութեան և բոլոր ձեռնարկումները յեռանդուն կերպով կատարելու վրա՝ նրա իրագոր-

ծումն ապահովելու համար: Այդ ձեռնարկումների թվում—գյուղատնտեսական մեքենաների հայթայթումն զգալիորեն ուժեղացնելու, այլևայլ յերկրագործական ձեռնարկումների ֆինանսավորումը խոշորագույն հափով բարձրացնելու և 1928—29 թվին նախատեսվող հողաշինարարական աշխատանքներին ուժ տալուն զուգընթաց—հատուկ և խոշոր դեր է պատկանում գյուղական եկոնոմիկայի հետ կապվելու և նրա վրա ներգործելու մի նոր մեթոդին—կոնտրակտացիային, վորի համար այս տարի յենթադրվում է ծախսել մինչև 300 միլիոն ռուբլի:

Կկոմի պլենումն առանձնապես ընդգծում է դաշտային շրջանի հատիկային տնտեսութեան պահպանման և հնարավոր զարգացման անբաժնատելութեանը (Ուկրաինայի և Հյուսիսային Կովկասի), վորոնք մեծապես տուժել են թե սառնամանիքից և թե չորութեանից և հանձնարարում է Քաղբյուրոյին նախատեսել համապատասխան ձեռնարկումներ 1928—29 թվականի պլաններում:

ԲԱՐՁՐԱՑՆԵԼ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՏԵՄՈԸ

6) Գյուղատնտեսութեանն արդյունաբերութեան բազան է, և նրա աճումը—ինդուստրիացման պարենային և հումքի յոթային բազայի աճման է հավասար: Ինդուստրիայի տեական աճումն ուղեկցելովորեն անհնարին է դառնում՝ առանց գյուղատնտեսութեան համապատասխան զարգացման: Պլանային յենթադրութեաններն արդյունաբերութեան մեջ իր գործվում են հա-

վելումով, իսկ գյուղատնտեսութեան գծով մնում են թերակատար, իսկ հատիկային տնտեսութեան գծով թերակատար են մնում առանձնապես: Տեքստիլ արդյունաբերութեան պրոստոյները (կտավհատն ու բամբակը, վոր հացի արտահանման ընդհանրման պատճառով չեն կարող ներմուծվել), վորոշ կազմավորւածման յերեւելիքները մի շարք ճյուղերում (հերթերի շնորհիվ հացի անկանոն հայթայթման հետեանքով և այլն), ինդուստրիացման համար հսկայական նշանակութիւն ունեցող արտահանման յենթադրութիւնների խանգարումը, — այս բոլոր բացասական նշանները կոնկրետ արտահայտութիւնն են հանդիսանում այն դժվարութիւնների, վոր զգում է ինդուստրիացման գործը՝ գյուղատնտեսութեան հետամնացութեան շնորհիվ:

Արդյունաբերութեան զարգացման և գյուղատնտեսական բազայի զարգացման հետագա իրարից առանձնանալու վտանգը ընթացիկ մոմենտի գլխավոր վտանգն է հանդիսանում: Գյուղատնտեսութեան զարգացման տեմպի ծայրահեղորին հետ մնալու պատճառն են հանդիսանում ինչպես նրա դարավոր հետամնացութիւնն ու փոշխացած լինելը, ցրվածութիւնը և տեխնիկական մեծապես ծանր մակարդակը, այնպես էլ մի շարք, գլխավորապես կոնյունկտուրային մոմենտները: Արդեն իսկ հուլիսյան պետումի վորոշմամբ եր, վոր գյուղատնտեսութեան բավականաչափ արագ զարգացմանը խանգարող կոնյունկտուրային մոմենտները նշանակելի չափով վերացվեցին (հացի գների բարձրացումը, արտակարգ միջոցների վերացումը, գյուղին տարանջներ մատակարարելու ուժե-

ղացումը, ցանքսային ոգնութիւնը գյուղացիութեան և այլն):

Միաժամանակ 1928—29 թվին առաջին դրական քայլն է կատարվում՝ գյուղատնտեսութեան հետ մընալու կառուցվածային արմատական պատճառները վերացնելու նպատակով՝ գյուղացիական տնտեսական տնտեսութիւնների մաս աշական կոոպերացմամբ, բերքատվութեան բարձրացմամբ, գյուղացիական ցըրված տնտեսութիւնների միացմամբ խոշոր միավորութիւնների սահմաններում — բարձրագոյն տեխնիկայի հիման վրա, հին խորտնտեսութիւնների ուժեղացմամբ և նորերի զարգացմամբ և այլն:

Արդունաբերութեան զարգացման և նրա գյուղատնտեսական բազայի միջև գոյութիւն ունեցող անջատման ազելի ուժեղանալու վտանգը լրջագոյն ուշադրութիւն է պահանջում մեզնից, վորովհետեւ՝ քննելով դասակարգերի փոխարարներութեան տեսակետից՝ այդպիսի անջատութեան ուժեղացումը մի սպառնալիք է սմիչկայի գործին: Ներկայիս դժվարութիւնները կապված են դա ակարգային պայքարի սրվելու հետ քաղաքում և մտնավանդ — գյուղում, ինչպես նաև ուժեղացած այն դիմադրութեան հետ, վոր ցույց են տալիս մեր սոցիալիստական առաջնադասմանը յերկրի կապիտալիստական տարրերը և մասնավորապես ՆԵՊ-ի պայմաններում աճած կուլակ տարրը:

Չքաղորութեան վրա հենվելը, միջակի հետ հաստատուն դաշինք կնքելը և կուլակի դեմ սկսած հարձակման հետագա ուժեղացումը, — կուսակցութեան քաղաքականութեան անփոփոխելի հիմքն են կազմում: Մասնավորապես պետք է ապահովել գյուղական չքու-

վորութեան ոժանդակելու այն միջոցները, վար ծրագրոված են կուսակցութեան և կառավարութեան կողմից: Այսպիսով, պրոլետարիատի վերաբերմունքի խընդիւրը դեպի միջակ գյուղացիութիւնն այժմ նոր պայմաններում առաջին հերթին և նոր ձեւով ե գրվում կուսակցութեան առջև: Ներկայումս խոշորագույն չափով աճել ե բանվոր դասակարգի և նրա հեղափոխականացնող ազդեցութեան հնարավորութիւնը՝ ազդելու ինչպես գյուղատնտեսական արտադրութեան տեխնիկայի, այն պես ել գյուղի տնտեսական հարաբերութիւնների վերակառուցման վրա՝ այդպիսիների համայնականացման ուղղութեամբ:

Հեղափոխականացնող այդ ազդեցութիւնը գյուղատնտեսութեան վրա պրոլետարիատը կկարողանա իրագործելու միայն ինդուստրիայի զարգացման արագ տեմպի պայմաններում և այն դեպքում, յետե սոցիալիստական արդիւնաբերութեան ղեկավար և վերակազմողական դերն առավել ևս ուժեղանա: Այս տեսակետից ծանր արդիւնաբերութիւնը և արտադրութեան միջոցների արտադրութիւնը ժողովրդական ամբողջ տնտեսութեան սոցիալիստական վերակազմութեան հիմնական բանսլին են հանդիսանում, այդ թւում նաև գյուղատնտեսութեան համար: Հենց արտադրութեան միջոցների արտադրութիւնն ու ծանր արդիւնաբերութեան զարգացումն ե, վոր յերկրի ինդուստրիացման յեկակետն ե հանդիսանում:

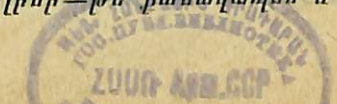
7) Անշեղորեն պահելով յերկրի ինդուստրիացման ընթացքը և ապահովելով կառավարութեան վորոշ մենքով նշանակված հիմնական տրվելիք գումարների աճումն ընթացիկ տարում, — անհրաժեշտ ե միաժամանակ

նակ ձեռք առնել բոլոր միջոցները՝ բարձրացնելու համար ընդհանուր առմամբ գյուղատնտեսութիւնը և մասնավորապես — հատիկային տնտեսութիւնը և առանձնապես՝ պարենային հացաբույսերի արտադրութիւնը, ամեն կերպ զարկ տալով գյուղի արտադրական ուժերի զարգացման՝ ավելի և ավելի սահմանափակելով նրա շահագործիչ և կապիտալիստական տարրերը, կառուցանելով խորհրդային տնտեսութիւնն ներ, խրախուսելով և ըստ ամենայնի ոժանդակելով գյուղատնտեսութեան կոլլեկտիվ ձեւերին (կոլտնտեսութիւնները, կոմունաները, արտելները և այլն) և ապա՝ ըստ ամենայնի ուժեղացնելով գյուղացիութեան չքավոր ու միջակ մասաների տնտեսական շահագործավածութիւնը:

Կենտրոնի պլենումն ընդգծում ե, վոր գյուղացիական անհատական տնտեսութեան աճումը խթանելու տեսակետից կուսակցութեան և խորհրդային մարմինների կողմից դեռևս ձեռնարկված հեն այն բոլոր միջոցները, վորոնք կկարողանան ապահովել գյուղացիական տնտեսութիւնների հիմնական մասայի լրջագոյն վերելքը:

Դրա հետ միասին Կենտրոնի պլենումը հաստատում ե, վոր չնայած խորհրտնտեսութիւնների և կոլտնտեսութիւնների շինութեան բնագավառում ձեռք բերած առաջին հաջողութիւններին, — այս ասպարիդում ստացված նվաճումները դեռևս ակնահայտորեն անբավարար են: Նոր խորհրտնտեսութիւնների կառուցման և յերած հին խորհրտնտեսութիւնների բարեկարգման գուզընթաց՝ անհրաժեշտ ե աշխատել ինչ գնով ել վոր լինի — թե քանակապես և թե վորա-

55-1969

կապես բարձրացնելու կոտնտեսութիւնները: Կենտրոնումի արեւմուտը հաւանութիւնն է տալիս այն բոլոր միջոցներին, վոր նախատեսանված են՝ գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական հատվածի ուժեղացված աշակցութիւնն ցույց տալու նպատակով:

Այն պահանջները, վոր առաջադրվում են գեպի գյուղատնտեսութիւնը քաղաքների արդյունաբերութեան հղորթափ աճման կողմից, կարող են բավարարել միայն գյուղատնտեսութեան զարգացման նրա արտադրութիւնը աճման պայմաններում, սոսկ այն դեպքում, յետեւ ընդարձակվի և առավել ևս արագացվի ապրանքաշրջանառութիւնը քաղաքի և գյուղի միջև և վերականգնվի գյուղատնտեսական արտահանութեան աճումը:

Նպաստելով և աշակցելով չքավորների և միջակների անհատական տնտեսութիւնների բարձրացման և լայն ասպարեզ բանով նրանց արտադրական ուժերի զարգացման համար, կուսակցութիւնն ու խորհրդային իշխանութիւնը հարաձուռն թափով պետք է ներգործեն գյուղատնտեսութեան վրա՝ գյուղի հետ արտադրական սնկաւ ստեղծելով (ծանր արդյունաբերութեան ուժեղացումը, գյուղատնտեսական մեքենայակառուցման զարկ տալը, քիմիական արդյունաբերութիւնը և այն), նրա տեխնիկական բաղան փոխելով, գյուղացիութեան արտադրական կոոպերացման միջոցով: Նպաստելով նրա տնտեսութեան ուժեղացման, կազմակերպելով խորհրդային տնտեսութիւնների կուլտուր-յերկրագործական առավել խորը ազդեցութիւնն անհատական տնտեսութիւնների վրա, գործի

դնելով ազդեցիկ նորանոր լծակներ, ինչպես որինակ, կոնտրակտացիայի մեթոդները և այլն:

8) Վիթխարագույն նշանակութիւնն տալով զոտտեխնիկայի և ագրոտեխնիկայի բոլոր տեսակներին, անհրաժեշտ է միաժամանակ ընդգծել, վոր տեխնիկական համապատասխան ձեռնարկումները կարող են իսկական հետեւանք տալ սոսկ այն դեպքում և այն պայմանով, յետեւ աշխատիները շարժման մեջ կդրվեն հենց իր իսկ գյուղացիութեան տնտեսական շահերի միջոցով: Այս իսկ պատճառով, գյուղացիութեան հիմնական մասսաների տնտեսական շահերի խթանումը, պաշտպանումը ներկայումս մեր կենտրոնական խնդիրներից մեկն է հանդիսանում: Ներկայումս դրան են վերաբերում հետեւյալ խնդիրները.— առաջինը՝ գյուղին ապրանքներ հայթայթելը, յերկրորդ—դրամական սխառութիւն ամրացումը, յերրորդ—գյուղնաւի խնդիրը, չորրորդ—հեղափոխական որինականութեան խնդիրը՝ գյուղացիական տնտեսութեան վրա կատարվող ներգործութեան ձևերը բարելավելու համար:

9. Յերկրի ինդուստրիացման ճիշտ քաղաքականութեան տեսակետից՝ անհրաժեշտ է տարեց-տարի բարելավել գյուղին արտադրութեան միջոցներ հայթայթելու գործը: Միայն աճող քանակութեամբ ապրանք արտադրելը, վորը կարելի լինի բաց թողնել գյուղական շուկային, կարող է ապահովել հացահատիկի և հում նյութի համապատասխան առաւարկը: Պատրաստի սպարանքների համեմատաբար պակաս արտադրումը, վորը չի ծածկում արագ աճող վճարունակ պահանջը, (չնայած արդյունաբերութեան արտադրանքի տարեց-տարի աճման) և վորը մեծ մասամբ ընդ-

խում ե կապիտալ խոշոր ներդրումները փաստից (կառուցվող ֆաբրիկաները, գործարանները և շենքերը, վորոնք անձնական և արտադրական ահագին պահանջներ են առաջադրում և դեռևս ապրանքային արտադրանք չեն տալիս շուկային) չի կարող և պետք է անցնի վերոհիշյալ սահմանը, վորովհետև ինդուստրիացիան գործին այդ կողմից ևս կարող է խախտում սպառնալ: Դրանից է բխում տպրանքի սովոր բուլացրելու յեվ՝ վերջին հաշվով հաղթահարելու կուրսը:

ԱՊԱՀՈՎԵԼ ԾԱՆՐ ԻՆԴՈՒՍՏՐԻԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՏԵՄՈԸ, ԱՆՏԵՍ ԶԱՆԵԼՈՎ ԹԵԹԵՎ ԻՆԴՈՒՍՏՐԻԱՆ

10. Այդ գիրեկտիվից մոտակա տարվա համար բղխում է հետևյալը՝

ա) Անհրաժեշտ է լիովին ապահովել ինդուստրիայի զարգացման մեր ընդունած տեմպը «Ա» խմբակի Նըկատմամբ (ծանր ինդուստրիայի, մեքենայագործության, մետաղի և նման ճյուղերի նկատմամբ), ընդ վորում պետք է ըստ հնարավորության միջոցները կենտրոնացնել այնպես, վոր ծախսվող գումարները բաշխվեն ավելի սահմանափակ բնադավառում, նպատակ դնելով արագացնել շինարարությունը և մոնեցնել նոր գործարանների շահագործումն սկսելու ժամկետները, մասնավորապես անհրաժեշտ է շտապ կարգով ավարտել Ստալինգրադի տրակտորային գործարանի, Ռոստովի գյուղատնտեսական մեքենաների գործարանի և նմանների կառուցումը:

բ) Թեթև ինդուստրիայի և ծանր արդյունաբերության հետ նրա փոխհարաբերության նկատմամբ՝

պետք է յեղնել 15-րդ համագումարի վորոշումներին, այն է՝

«Համապատասխան յերկրի ինդուստրիացիան քաղաքականության՝ նախ և առաջ պետք է ուժեղացվի արտադրության միջոցների արտադրումը, վորպեսզի ծանր և թեթև ինդուստրիայի, տրանսպորտի և գյուղատնտեսության աճումը, այսինքն՝ նրանց առաջադրած արտադրական պահանջը հիմնականում ապահովված լինի ԽՍՀՄ-ի արդյունաբերության ներքին արտադրանքով:

Ճիշտ համարելով ծանրության կենտրոնի փոխադրումն արտադրության միջոցների արտադրման վրա, հարկավոր է հաշվի առնել միաժամանակ խոշոր շինարարության մեջ պետական դրամագլխների չափից դուրս շատ պակած մնալու վտանգը, շինարարության, վորն իրանում և շուկայում միայն մի շարք տարիներինց հետո: Մյուս կողմից՝ անհրաժեշտ է նկատի ունենալ, վոր թեթև ինդուստրիայի (առաջին անհրաժեշտության առարկաների արտադրությունը) ավելի արագ շրջանառությունը հնարավորություն է տալիս ոգտագործելու նրա դրամագլխները ծանր ինդուստրիայի շինարարության համար քեքել ինդուստրիայի զարգացման դեպքում»:

գ) Անհրաժեշտ է ուշիո չով վերանայել վոչ արդյունաբերական բնույթ ունեցող հիմնական տրվելիք գումարների թվերը, նպատակադրելով կրճատել բյուջետային համապատասխան հատկացումները:

դ) Անհրաժեշտ է սնտեսական ընթացիկ տարում վնտական փոփոխություն առաջ բերել վորակական ցուցանիշները մեծագույն չափով բարելավելու ուղղու-

կապես բարձրացնելու կոտորածները: Կենտրոնում ալեհումը հավանություն է տալիս այն բոլոր միջոցներին, վոր նախատեսված են՝ գյուղատնտեսության սոցիալիստական հատվածի ուժեղացված աջակցություն ցույց տալու նպատակով:

Այն պահանջները, վոր առաջադրվում են դեպի գյուղատնտեսությունը քաղաքների արդյունաբերության հոգրաթափ աճման կողմից, կարող են բավարարել միայն գյուղատնտեսության զարգացման նրա արտադրության աճման պայմաններում, սոսկ այն դեպքում, յեթե ընդարձակվի և առավել ևս արագացվի ապրանքաշրջանառությունը քաղաքի և գյուղի միջև և վերականգնվի գյուղատնտեսական արտահանության աճումը:

Նպաստելով և աջակցելով չքավորների և միջակների անհատական տնտեսությունների բարձրացման և լայն ասպարեզ բանավոր նրանց արտադրական ուժերի զարգացման համար, կուսակցությունն ու խորհրդային իշխանությունը հարաճուն թափով պետք է ներգործեն գյուղատնտեսության վրա՝ գյուղի հետ արտադրական սմիչկա ստեղծելով (ծանր արդյունաբերության ուժեղացումը, գյուղատնտեսական մեքենայակառուցման զարկ տալը, քիմիական արդյունաբերությունը և այն), նրա տեխնիկական բազան փոխելով, գյուղացիության արտադրական կոոպերացման միջոցով նպաստելով նրա տնտեսության ուժեղացման, կազմակերպելով խորհրդային տնտեսությունների կուլտուր-յերկրագործական առավել խոշոր ազդեցությունն անհատական տնտեսությունների վրա, գործի

դնելով ազդեցիկ նորանոր լծակներ, ինչպես սրինակ, կոնտրակտացիայի մեթոդները և այլն:

8) Վիթխարսիստիսի նշանակություն տալով զոտ-տեխնիկայի և ագրոտեխնիկայի բոլոր տեսակներին, անհրաժեշտ է միաժամանակ ընդգծել, վոր տեխնիկական համապատասխան ձեռնարկումները կարող են իսկական հետևանք տալ սոսկ այն դեպքում և այն պայմանով, յեթե այդպիսիները շարժման մեջ կդրվեն հենց իր իսկ գյուղացիության տնտեսական շահերի միջոցով: Այս իսկ պատճառով, գյուղացիության հիմնական մասսաների տնտեսական շահերի խթանումը, պաշտպանումը ներկայումս մեր կենտրոնական խոշորներից մեկն է հանգիստանում: Ներկայումս դրան են վերբերում հետևյալ խնդիրները.— առաջինը՝ գյուղին ապրանքներ հայթայթելը, յերկրորդը— դրամական սխեմի ամրացումը, յերրորդը— գյուղացիության խնդիրը, չորրորդը— հեղափոխական ուղեկցողության վրա կատարվող ներգործության ձևերը բարելավելու համար:

9. Յերկրի ինդուստրիացման ճիշտ քաղաքականության տեսակետից՝ անհրաժեշտ է տարեց-տարի բարելավել գյուղին արտադրության միջոցներ հայթայթելու գործը: Միայն աճող քանակություններ տպրանք արտադրելը, վորը կարելի լինի բաց թողնել գյուղական շուկային, կարող է ապահովել հացահատիկի և հում նյութի համապատասխան առաջարկը: Պատրաստի սպրանքների համեմատաբար պակաս արտադրումը, վորը չի ծածկում արագ աճող վճարունակ պահանջը, (չնայած արդյունաբերության արտադրանքի տարեց-տարի աճման) և վորը մեծ մասամբ բեր-

խում ե կապիտալ խոշոր ներդրումների փաստից (կառուցվող ֆաբրիկաները, գործարանները և շենքերը, վորոնք անձնական և արտադրական ահագին պահանջներ են առաջադրում և դեռևս ապրանքային արտադրանք չեն տալիս շուկային) չի կարող և պետք է անցնի վերոհիշյալ սահմանը, վորովհետև ինդուստրիալացման գործին այդ կողմից ևս կարող է խախտում սպառնալ: Ռեանից ե բոլխում ապրանքի սուր բուլացքելու յեվ՝ վերջին հաշվով հաղթահարելու կուսք:

ԱՊԱՀՈՎԵԼ ԾԱՆՐ ԻՆԴՈՒՍՏՐԻԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՏԵՄՈՐ, ԱՆՏԵՍ ԶԱՆԵԼՈՎ ԹԵԹԵՎ ԻՆԴՈՒՍՏՐԻԱՆ

10. Այդ դիրեկտիվից մոտակա տարվա համար բղխում ե հետևյալը՝

ա) Անհրաժեշտ ե լիովին ապահովել ինդուստրիայի զարգացման մեր ընդունած տեմպը «A» խմբակի յըկատմամբ (ծանր ինդուստրիայի, մեքենայագործության, մետաղի և նման ճյուղերի նկատմամբ), ընդ վորում պետք ե ըստ հնարավորության միջոցները կենտրոնացնել այնպես, վոր ծախսվող գումարները բաշխվեն ավելի սահմանափակ բնագավառում, նպատակ դնելով արագացնել շինարարությունը և մոնեցնել նոր գործարանների շահագործումն սկսելու ժամկետները, մասնավորապես անհրաժեշտ ե շտապ կարգով ավարտել Ստալինգրադի տրակտորային գործարանի, Ռոստովի գյուղատնտեսական մեքենաների գործարանի և նմանների կառուցումը:

բ) Թեթև ինդուստրիայի և ծանր արդյունաբերության հետ նրա փոխարարերության նկատմամբ՝

պետք ե յեղնել 15-րդ համագումարի վորոշումներին, այն ե՝

«Համապատասխան յերկրի ինդուստրիալացման քաղաքականության՝ նախ և առաջ պետք ե ուժեղացվի արտադրւթյան միջոցների արտադրումը, վորպեսզի ծանր և թեթև ինդուստրիայի, տրանսպորտի և գյուղատնտեսության աճումը, այսինքն՝ նրանց առաջադրած արտադրական պահանջը հիմնականում ապահովված լինի ի ՍՍՀՄ-ի արդյունաբերության ներքին արտադրանքով:

Ճիշտ համարելով ծանրության կենտրոնի փոխադրումն արտադրության միջոցների արտադրման վրա, հարկավոր ե հաշվի առնել միաժամանակ խոշոր շինարարության մեջ պետական դրամագուխների չափից դուրս շատ պառկած ֆնալու վտանգը, շինարարության, վորն իրանում ե շուկայում միայն մի շարք տարիներից հետո: Մյուս կողմից՝ անհրաժեշտ ե նկատի ունենալ, վոր թեթև ինդուստրիայի (առաջին անհրաժեշտության առարկաների արտադրությունը) ավելի արագ շրջանառությունը հնարավորություն ե տալիս ոգտագործելու նրա դրամագուխները ծանր ինդուստրիայի շինարարության համար քեքել ինդուստրիայի զարգացման դեպքում»:

գ) Անհրաժեշտ ե ուշիւ շով վերանայել վոչ արդյունաբերական բնութ ունեցող հիմնական տրվելք գումարների թվերը, նպատակադրելով կրճատել բյուջետային համապատասխան հատկացումները:

դ) Անհրաժեշտ ե սնեխական ընթացիկ տարում վնական փոփոխւթյուն առաջ բերել վորական ցուցանիշները մեծագույն չափով բարելավելու ուղղու-

քյամբ (ինքնարժեքի իջեցում, շինարարություն եֆֆեկտավորության արգասավորություն, աշխատանքի արտադրողության բարձրացումը և այլն):

յե) Ապահովել աջակցություն առաջնագործության, արհեստագործության և այլն զարգացմանը, և առաջին առնել նրանց դեմ վարչական հալածանքի ամեն մի հնարավորություն:

Այդ ամենը—յեթե մեծագույն ուշադրություն և նվիրված չեմոնեցի գնողունակության պահպանման, յեթե խորը կշռադատություն են յենթարկված եմիսիոն և վարկային պլանները և ամեն կերպ զարկ և տրված արտահանությանը—հանդիսանում է թե տեղական զարգացման բնական ընթացքի և թե ապրանքի սովի թուլացման պայմանը:

11. Տնտեսավորման ազդակների ուժեղացման և գյուղացիական տնտեսության վրա ներգործելու ձևերի բարելավման հարցի հետ սերտորեն կապված է հեղափոխական ուղիականությամբ հարցը: Առանց այդ վերջինիս, առանց կարգի գցելու և անշեղորեն կիրառելու ազգաբնակչությանը նախապես հայտնի նորմաները, չի կարող վստահություն լինել տնտեսավորման գործում և տնտեսական հաշիվ ու անհատական պլան կազմվել, այսինքն՝ չեն կարող տալ գյուղացիական տնտեսության արտադրական ուժերը: Հեղափոխական որինականության հարցն ամենեին պատահաբար չեք առաջադրել կյանքը, վերսկսել հեղափոխական որինականությունն առաջ է գալիս անհատական անհրաժեշտությունից: Այս տեսակետից, նույն նշանակություն ունի տնտեսական դիրքերի վերաբերյալ խորապես կշռադատված լինելը և մեծ կայունությունը, վերոն

տնտեսական վորոշ հաշիվներ անելու հնարավորություն են ապահովում անհատական արտադրողին:

12. Դրա հետ կապված է նաև գյուղատնտեսական հարկի հարցը: Անցյալ տարիների փորձը ցույց տվեց, վոր գյուղացիական տնտեսության վրա ազդելու այդ կարևոր լծակը, պահպանելով նրա ներկա սկզբունքները, պետք է վերանայվի այնպես, վոր նա ամենեին չնպաստի տնտեսությունների մանրացման հետևանք և գյուղի արտադրական ուժերի թուլացման վորոշ տեղեկաց չառաջացնի: Այդ նպատակով անհրաժեշտ է պահպանել գյուղատնտեսական հարկի պրոգրեսիվ-յեկամտային բնույթը ուղղել այդ հարկը հետևյալ հիմունքներով. 1) կտրկանորեն արգելել անհատական հարկավորման որևէ ընդարձակ գործածումը, վորպեսզի վերջինս գործածվի որևէ ճշգրիտ հիմունք երի համաձայն միմիայն կուլակային տնտեսությունների ամենահարուստ մասի նկատմամբ, մանավանդ հիշյալներից նրանց նկատմամբ, վորոնց յեկամուտները բավարար չափով հայտարարվում են ընդհանուր հարկադրման ժամանակ, այն ել բոլոր տնտեսությունների 3 տոկոսից վոշ ավելի, 2) անպայման հաճախել յեկամուտների ընդհանուր գումարը վոշ միայն ըստ տնտեսությունների, այլև ըստ շնչի, 3) հարկային նորմաների անպայման կայունություն, խստագույն պատիժներ հարկերը հավաքելիս շեղումներ կատարելու համար, 4) բարելավել գյուղատնտեսական հարկի հավաքման տեխնիկան և ել ավելի հարմարեցնել վերջինիս առանձին աշխատանքի առանձնահատկություններին:

Պրենումը հավանություն է տալիս այն միջոց-

ներին, վորոնք ձեռք ե առել կառավարութիւնը գյուղացիութեան միջակ խավերի համար գյուղատնտեսական հարկը վորոշ չափով թեթեացնելու ուղղութեամբ:

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՆԿՐԵՏ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

13. Անցնելով տնտեսական քաղաքականութեան վերև մատնանշված կենտրոնական խնդիրներէից արգյունաբերութեան հատուկ խնդիրներին, նշելով նրա աշխատանքի քանակական ցուցանիշների բնագավառում ձեռք բերված զգալի հաջողութիւնները (ապրանքային ընդհանուր արտադրանքի աճումը), մի քանի նվաճումները վերականգնող ցուցանիշների նկատմամբ (առաջին անգամ հաջողվել ե աշխատանքի արտադրութեան աճման գերազանցումն աշխատավարձից, ինքնարժեքի իջեցումը, կ պիտաւ ներդրումների աճումը, դրամապլիի շրջանառութեան արագացումը, նոր արտադրութիւնների հիմնումն և այլն), պէտքումը սակայն ընդգծում ե արդյունաբերութեան աշխատանքի ասպարիզում ձեռք բեռված վերականգնող նվաճումների բացարձակ ճշտութիւնը:

Ինքնարժեքի այն իջեցումը, վորը կարողացել և կատարել արդյունաբերութիւնը մինչև այժմ, չի համապատասխանում նրան հատկացրված հսկայական գումարներին: Արտադրութեան տեխնիկական վերակառուցումը և նրա ռացիոնալացումը մինչև այժմ հետ և մնում ինդուստրիայի քանակական աճումից: Համառ-

խարհային տեխնիկայի նորագոյն նվաճումների յուրացման դանդաղ տեմպը, ի միջի այլոց, արտացոլվում ե մեր գործարանների կողմից՝ ներմուծվող սարքավորման դանդաղ և վոչ ռացիոնալ յուրացման մեջ:

Խնայողութեան ռեժիմը մեր ձեռնարկութիւններում գեղեւ կիրառվում ե վոչ բավարար համառութեամբ և չի տալիս այն արդյունքը, վոր կարող ե նա տալ և պետք ե տա:

1927—28 տարին ել ավելի զգալի հաջողութիւններ բերեց մեքենաշինութեան բնագավառում: 1927—28 տարում Բեղով վառելանյութի Եւրոպայի արտադրութիւնը կազմում եր նախապատերազմային արտադրութեան 403 տոկոսը, գյուղատնտեսական մեքենաների արտադրութիւնը՝ նախապատերազմայինի 201 տոկոսը: Դրա հետ միաժամանակ, յերևան յեկավ խիստ և յերկրի ամբողջ տնտեսութեան համար վտանգավոր հետամնացութիւն չուգունի արտադրութեան բնագավառում. նույն այդ 1927—28 տարում չուգունի արտադրութիւնը կազմում եր նախապատերազմայինի 79 տոկոսը, պողպատը՝ 93,5 տոկոսը և յերկաթը՝ 91 տոկոսը:

Այդ զիսպրոպրոցիայի թուլացումը, վոր տեղի ունեցավ 1928—29 տարում և նրա լիակատար վոչնչացումը մոտակա տարիների ընթացքում զարկ տալով մետաղագործութեան ծավալմանը—դա տնտեսական պլանի ամենաեյական խնդիրն ե: Դրա հետ միաժամանակ պետք ե խստագոյն խնայողութիւն հաստատվի մետաղի գործածութեան մեջ՝ մասնավորապես

շինարարութեան մեջ նրան փոխարինելով այլ շինանյութերով (կղմինար, գրաֆիտ և այլն):

Թեթիվ ինդուստրիայի մեծագույն նվաճումն է՝ լրացուցիչ հերթափոխութիւն մտցնելը, նրա արտադրանքի տարեց-տարի աճումը, յոթամյա բանվորական որվա կիրառումը, արտադրութեան ռացիոնալացումը և այլն. սակայն այդ ճանապարհին թեթե ինդուստրիայի զարգացմանը խոչընդոտ է հանդիսանում գյուղատնտեսական հումքերի պակասութիւնը: Այդ տեսակետից հստակ նշանակութիւն ունեն այնպիսի արտադրութիւնները, ինչպիսին է արհեստական մետաքսը, բոբիլը, կաշին և այլն:

1927—28 տարում քիչ թե շատ զգալի չափով չէր թուլացել ռեւանյուքերի նվազումը: Ուստի, շինանյութերի արտադրութեան ըստ ամենայնի զարգացումը, ամբողջ շինարարութեան բարելավումը և եծանացումը հանդիսանում է 1928—29 տարվա տնտեսական պլանի ամենաեղանակ խնդիրներից մեկը: Ընթացիկ տարում շինարարական աշխատանքները պետք է եծանացվեն 15 տոկոսով: Վերջին տարիների ինդուստրիացման բարձր տեմպը լրովին պահպանել ենք մենք 1928—29 տարվա տնտեսական պլանի մեջ:

Արդյունաբերութեանը տրված հիմնական գումարները 1928—29 տարում կազմում են 1650 միլիոն ռուբլի՝ հանդեպ անցյալ տարվա 1330 միլ. ռուբլ.: Ցենզային արդյունաբերութեան ընդհանուր արտադրանքը 1928—29 տարում կհասնի 16,180 միլիոն ռուբլու (1926—27 տարվա գներով)՝ ընդդեմ 1927—28 տարվա 13883 միլ. ռ. և 1926—27 տարվա 11,374 ռ.: Այդ թվից ԺՏԳԽ ղեկավարութեանը յենթակա պետական արդյունաբերութիւնը միևնույն ժամանակ աճել է

8721,3 միլ. ռուբլուց մինչև 13,108,9 միլ. ռուբլու (1926—27 տարվա գներով):

Յերկաթուղային ցանցի յերկարութիւնը 1925—26 տարվա 74.6 հազար կիլոմետրից բարձրացավ 1927—28 տարում 77,2 հազար կիլոմետրի, իսկ 1928—29 տարում հասնելու է 77,7 հազար կիլոմետրի: Տրանսպորտում կատարված աշխատանքը, վորը 1925—26 տարում կազմում էր 94 միլիարդ տոնն—կիլոմետր, 1926—27 տարում հասավ 105,2 միլիարդ տոնն կիլոմետրի, իսկ 1927—28 կազմի 112,1 միլիարդ տոնն կիլոմետր:

Մեքենայագործութեան ծավալման վերոխշյալ արագ թափի հետ միասին, պետք է առանձնապես նշել մեր յերկրի ելեքտրոֆիկացիայի թափը: Ելեքտրոններգիայի արտադրութիւնը, վորը 1913 թվականին կազմում էր 1945 կիլովատ ժամ, 1927—28 տարում կազմում էր 5140 միլ. կիլովատ-ժամ, իսկ 1928—29 տարում հասնելու է 6600 միլիոն կիլովատ-ժամ:

Մեր յերկրի ինդուստրիացման գործում մեր ձեռք բերած հսկայական հաջողութիւնը յերևում է արդեն հետևյալ թվերից. 1925—26 տարում գյուղատնտեսութեան ընդհանուր արտադրանքը կազմում էր 17370 միլ. ռ., իսկ արդյունաբերութեան ընդհանուր արտադրանքը՝ 12,448 միլ. ռուբլի: 1928—29 տարում գյուղատնտեսութեան ընդհանուր արտադրանքը կազմելու է 18624 միլ. ռուբլի, իսկ ամբողջ արդյունաբերութեան ընդհանուր արտադրանքը՝ 19040 միլ. ռուբլի: Յերկրի եկոնոմիկայի մեջ արդյունաբերական արտադրանքի տեսակարար կշռի հսկայական մեծութիւնը միանգամայն ակներև է և անվիճելի, սակայն արդյունաբերու

շինարարութեան մեջ նրան փոխարինելով այլ շինանյութերով (կղմինտը, գրաֆիտ և այլն):

Թեքիկ ինդուստրիայի մեծագոյն նւթաշէնը և լրացուցիչ հերթափոխութեան մտցնելը, նրա արտադրանքի տարեց-տարի աճումը, յոթամյա բանվորական որվա կերպումը, արտադրութեան ռացիոնալացումը և այլն. սակայն այդ ճանապարհին թեթև ինդուստրիայի զարգացմանը խոչընդոտ և հանդիսանում գոյությունտեսական հումքերի պակասութեանը: Այդ տեսակետից հատուկ նշանակութիւն ունեն այնպիսի արտադրութիւնները, ինչպիսին և արհեստական մետաքսը, բոլորը, կաշին և այլն:

1927—28 տարում քիչ թե շատ զգալի չափով չեն թուլացել շինանյութերի նկատմամբ: Ուստի, շինանյութերի արտադրութեան ըստ ամենայնի զարգացումը, ամբողջ շինարարութեան բարելավումը և եժանացումը հանդիսանում և 1928—29 տարվա տնտեսական պլանի ամենաեղանակաւ ինդիւստրիայի մեկը: Ընթացիկ տարում շինարարական աշխատանքները պետք և եժանացվեն 15 տոկոսով: Վերջին տարիների ինդուստրիացման բարձր տեմպը լիովին պահպանել ենք մենք 1928—29 տարվա տնտեսական պլանի մեջ:

Արդյունաբերութեանը տրված հիմնական գումարները 1928—29 տարում կազմում են 1650 միլիոն ռուբլի՝ հանդէպ անցյալ տարվա 1330 միլ. ռուբլու: Ցենդային արդյունաբերութեան ընդհանուր արտադրանքը 1928—29 տարում կհասնի 16,180 միլիոն ռուբլու (1926—27 տարվա գներով) ընդդէմ 1927—28 տարվա 13883 միլ. ռ. և 1926—27 տարվա 11,374 ռ.: Այդ թվից ԺՏԳՆ ղեկավարութեանը յենթակա պետական արդյունաբերութիւնը միևնույն ժամանակ աճել և

8721,3 միլ. ռուբլուց մինչև 13,108,9 միլ. ռուբլու (1926—27 տարվա գներով):

Յերկաթուղային ցանցի յերկարութիւնը 1925—26 տարվա 74.6 հազար կիլոմետրից բարձրացավ 1927—28 տարում 77,2 հազար կիլոմետրի, իսկ 1928—29 տարում հասնելու և 77,7 հազար կիլոմետրի: Տրանսպորտում կատարված աշխատանքը, վորը 1925—26 տարում կազմում էր 94 միլիարդ տոնն—կիլոմետր, 1926—27 տարում հասավ 105,2 միլիարդ տոնն կիլոմետրի, իսկ 1927—28 կկազմի 112,1 միլիարդ տոնն կիլոմետր:

Մեքենայագործութեան ծավալման վերոհիշյալ արագ թափի հետ միասին, պետք և առանձնապէս նշել մեր յերկրի ելեքտրոֆիկացիայի թափը: Ելեքտրոններգիայի արտադրութիւնը, վորը 1913 թվականին կազմում էր 1945 կիլովատ ժամ, 1927—28 տարում կազմում էր 5140 միլ. կիլովատ-ժամ, իսկ 1928—29 տարում հասնելու և 6600 միլիոն կիլովատ-ժամ:

Մեր յերկրի ինդուստրիացման գործում մեր ձեռք բերած հսկայական հաջողութիւնը յերևում և արդեն հետեւյալ թվերից. 1925—26 տարում գոյությանտեսութեան ընդհանուր արտադրանքը կազմում էր 17370 միլ. ռ., իսկ արդյունաբերութեան ընդհանուր արտադրանքը՝ 12,448 միլ. ռուբլի: 1928—29 տարում գոյությանտեսութեան ընդհանուր արտադրանքը կազմելու և 18624 միլ. ռուբլի, իսկ ամբողջ արդյունաբերութեան ընդհանուր արտադրանքը՝ 19040 միլ. ռուբլի: Յերկրի եկոնոմիկայի մեջ արդյունաբերական արտադրանքի տեսակարար կշռի հսկայական մեծութիւնը միանգամայն ակներև և և անվիճելի, սակայն արդյունաբերու

թիւն տեսակարար կշռի հենց այդ աճումը, ինդուստրիացման հենց այդ թափը պահանջում է, վոր ավելի արագ ընդարձակվի արդյունաբերութիւն միջերային և հում նյութային բազան, այլ խոսքով՝ ավելի արագ աճի գլոբալ տնտեսութիւնը, քան մինչև այժմ:

Սոցիալիստական արդյունաբերութիւն աճմանը զուգահեռ աճում է չի կարող չաճել բանվոր դասակարգը և բարձրանում է նրա նյութական և կուլտուրական մակարդակը: Արդյունաբերութիւն բանվորների թիւը 1927—28 տարում հասավ մինչև 5,7 տոկոսի, իսկ վարձու աշխատանքով ապրողների դրամական յեկամուտների գումարը 1927—28 տարում հասավ 11,2 տոկոսի, յերբ արդյունաբերական բանվորների աշխատավարձը աճեց 11 տոկոսով: 1927—28 տարվա համար աշխատավարձի բնագավառում հիմնականն է բանվոր դասակարգի աշխատավարձի կողմից հետ մնացած խավերին և մասնավորապես ու առանձնապես ծանր արդյունաբերութիւն բանվորներին վեր քաշելու դիրեկտիվը:

Կենտրոնի պլենումն արձանագրում է, թե 1927—28 տարին բեկման տարի էր այն տեսակետից, վոր նա 1924 թվականից հետո առաջին անգամ ինքնարժեքի զգալի իջեցում (6 տոկոս) առաջ բերեց: 1928—29 տարում պետք է տեղի ունենա ինքնարժեքի ել ավելի զգալի իջեցում: 1928—29 տարում ինքնարժեքի յոթտոկոսային իջեցումը հիմնական յեղակետն է հանդիսանում վոչ միայն հիմնական ներդրումների, այլ և ընթացիկ տարվա ամբողջ ժողովրդատնտեսութիւն պլանի կատարածման: Ուստի անհրաժեշտ է մե

ծագուէն չափով կենտրոնացնել ուժերը՝ իրականացնելու աշխատանքի արտադրողականութիւն բարձրացման սահմանված մակարդակը, անհրաժեշտ է յեռանդուն պայքար մղել աշխատանքային կարգապահութիւնը բարձրացնելու և արտադրական ամբողջ պրոցեսը ռացիոնացնելու համար:

Այս խնդիրը կարող է իրականացվել միմիայն բոլոր տնտեսական, կուսակցական և պրոֆեսիոնալ կազմակերպութիւնների համերաշխ ջանքերով:

Ընդ վորում, Կենտրոնի պլենումն առանձնապես ընդգծում է այս բոլոր կազմակերպութիւնների ավելի ակտիվ աշխատանքի անհրաժեշտութիւնը՝ արտադրութիւն ռացիոնացման, ձեռնարկութիւններում յեբէան յեկող բանթողութիւն, անփութութիւն և անկարգապահութիւն դեմ պայքարելու գործում:

Մեր արդյունաբերութիւն սոցիալիստական վերակառուցման հսկայական խնդիրները լուծելու համար պահանջվում է մեծագուէն չափով ոգտագործել գիտութիւն և տեխնիկայի վերջին նվաճումները: Այդ տնտեսական յափազանց կարևոր է մասնագետ տնտեսավարների նոր կադրերի ստեղծումը, կադրեր, վորոնք քաղաքակտեսապես կապված լինելով բանվոր դասակարգի հետ, միևնուէն ժամանակ ի վիճակի լինեն գործադրելու տեխնիկական առաջավոր մտքի նըվաճումները, չափազանց կարևոր է նմանապես հոգատար վերաբերմունք ցույց տալ այն հին մասնագետներին, վորոնք ավատարմորեն ծառայում են խորհրդային իշխանութիւնը և լոյալ աշխատում են ձեռնարկութիւններում:

Կուսակցութիւնը նշում է, վոր անհրաժեշտ է

վճռական պայքար մղել մասնագետներին հալածելու ամեն տեսակ ռեցիդիվների դեմ:

14. 1927—28 տարվա պայմաններն ավելի նըպաստավոր հանդիսացան արտահանութեան խնդրի համար: 1927—28 տարվա արտաքին առևտրի բալանսը կազմվեց պասսիվ սալգոյով: Ներքին շուկայի վիճակը վերջին տարիներում հնարավորութիւն չէր տա իր զարկ տալ արտահանութեանը՝ ի հաշիվ գյուղատնտեսութեան, վորպիսի հանգամանքն անհրաժեշտ դարձրեց զարկ տալ արտահանութեան ալ հատվածներին, մասնավորապէս արդյունաբերական արտահանութեան:

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՄԱՍՍԱՆԵՐԸ ՄՈՒԼԻԷԶԱՑԻԱՅԻ ՅԵՆ-ԹԱՐԿԵԼ ԱՋ ԹԵՔՄԱՆ ԴԵՄ

15. 1928—29 տարվա ցնցեսական պլանը, վորն ուրվագծված է ստուգիչ թվերով, իրագործելի է, բայց չափազանց լարված: Դրան համապատասխան չափազանց լարված է ֆինանսական պլանը: Պետական բյուջեն ուրվագծված է 7,694,8 միլիոն ռուբլի գումարով, վորը կազմում է համարյա 20 տոկոս աճում, մինչդեռ ազգային յեկամուտն աճել է 10 տոկոսով: Ֆինանսական պլանի կատարումը պահանջում է բյուջետային և պլանային մեծագույն կարգապահութիւն, մեր ռազմապետական աշխատանքի ծայրաստիճան արագացում և բարելավում, խնայողութեան ռեժիմի խստագույն և անողորմ կիրառում:

Կենտրոնի պլենումը մասնավորապէս նորից ընդգծում է ազգաբնակչութեան զբաղման խնայողու-

թիւները հավաքման կարևորութիւնը: Կենտրոնի պլենումը նշում է պետական փոխառութիւնների ահադին հաջողութիւնը մասնավորապէս բանվորների շարքերում, և մատնանշում է, վոր անհրաժեշտ է ել ավելի տարածել դրանք՝ մասնավորապէս և առանձնապէս գյուղում, վորտեղ չոգտագործված մեծ հնարավորութիւններ կան:

Այս Կենտրոնի պլենումը նշում է, վոր հատկապէս գյուղատնտեսութեան ինդուստրիացնելու նըպատակով՝ գյուղացիական ազգաբնակչութեան միջոցների մոբիլիզացիան կարող է և պետք է կատարվի վոչ միայն փոխառութիւնների միջոցով, ալ և գյուղատնտեսական և սպառողական կոոպերացիայի փայերը հավաքելով, խնայողական զբաղմունքների միջոցով և այլն:

Սակայն այն լարվածութիւնը, վորն անխուսափելիորեն կապված է լինելու 1928—29 տարվա տընտեսական պլանի կատարման հետ, չպետք է յերբեք թուլացնի կուսակցութեան և պետական ու տնտեսական ապարատի ուղղորդութիւնը յերկիրը պաշտպանութեան նախապատրաստելու աշխատանքի ել ավելի զարգացման հանդեպ:

Տնտեսական ամբողջ պլանի կատարման նախադրյալ է հանդիսանում մի կողմից բանվորական և գյուղացիական լայնագույն մասսաների կուլտուրական մակարդակի վերելքը և, մյուս կողմից՝ սոցիալիստական շինարարութեան մեջ աշխատողների կազմի վորակական վճռական բարելավումը:

Կենտրոնի պլենումն արձանագործում է, վոր չընայած 1928—29 տարվա բյուջեի լարվածութեան,

զգալի փոփոխութիւնն և կատարվում սոցիալ-կուլտուրական հատվածի ֆինանսավորման գործում: 1928—29 տարում ծրագրված և ժողովրդական լուսավորութեանը զանազան աղբյուրներից հատկացնել 335 միլիոն ռուբլի՝ հանդեպ անցյալ տարվա 270 միլ. ռուբլու: Ըստ պլանի՝ կապիտալ ներդրումները լուսավորութեան գործում պետք է կազմեն 184 միլ. ռուբլի հանդեպ անցյալ տարվա 96 միլիոն ռուբլու: Առողջապահութեան վրա ԽՍՀՄ-ում կատարված ծախսերը նույն ժամանակվա ընթացքում վոչ լրիվ տեղեկութիւնների համաձայն, 513 միլ. ռուբլուց հասնում են 620 միլ. ռուբլու: Առանձնապես զգալի փոփոխութիւնն է կատարվում՝ ի կատարումն հուլիսյան պլանումի վորոշումները, պրոֆտեխնիքական կրթութեան բնագավառում: Վորքան ել անբավարար լինեն այդ գումարները, նրանք այնուամենայնիվ ապահովում են մեր յերկրի կուլտուրական շինարարութեան զգալի վերելքը:

16. Կենտրոնումը կոչ է անում կուսակցութեան բոլոր անդամներին կենտրոնացնել ուշադրութիւնը շինարարութեան հարցերի վրա: Միմիայն ուշիմ վերաբերմունք ցույց տալով տնտեսական պլանավորման և ընդհանրապես տնտեսական զեկավարութեան խնդիրներին, միմիայն վերին աստիճանին որբեկտիվ կերպով ուսումնասիրելով և խորը քննն ու տնտեսական քաղաքանոթեան հարցերը, միմիայն ավելի ու ավելի գիտական բնույթ տալով նրան, հնարավոր կլինի խուսափել սխալներից և թերի հաշիվներից, վորոնք ծայրաստիճան բարդացնում և մեծացնում են սոցիալիզմի կառուցման որբեկտիվ ղեկարութիւնները՝ իմպերիա-

լիստական թշնամիներով շրջապատված մանր-բուրժուական մեր յերկրում:

Կուսակցական, խորհրդային և արհմիութենական ապարատի բոլոր ողակներում կատարվող աշխատանքի վորակական բարձրացման համար, պլանային ղեկավարութեան վորակական բարձրացման համար, անհրաժեշտ է, վոր կուսակցութեանը թե ժամանակին որբեկտիվ տեղեկութիւն ունենա տնտեսական դրութեան մասին, և թե լուրջ քննարկման յենթարկի տնտեսական բոլոր հարցերը: Մի կողմից վերակառուցման շրջանի պրոբլեմների ահագին բարդութեանը և յերկրի ինյուստրիացման ճանապարհին ծառացած միշարք ղեկարութիւնները, այն լարվածութեանը, վոր պահանջում է բանվոր դասակարգից և գյուղացիութեանից ինյուստրիացման գործը, մի գործ, վորի իրական արդասիքը կսկսի յերևան գալ միմիայն վորոշ ժամանակամիջոցից հետո, կապիտալիստական տարրերի դիմադրութեանը դասակարգային պայքարի սըրման տվյալ ետպում, մանր բուրժուական մասսայի տատանումները, մանր բուրժուական տարրերի ճընշումը խորհրդային ապարատի և մեր կուսակցութեան մի քանի ողակների վրա և այլն, մյուս կողմից պետական ապարատի աճումը և հետևապես պետական շինարարութեան լայնճալատում ամեն տեսակ բյուրոկրատիկ խեղաթյուրումների գոյութեանը—այս ամենը սնունդ է տալիս այլև այլ թեքումներին մեր կուսակցութեան ներսում: Հանդես է գալիս ալ (բացառաւորապէս ոպորտունիստական) մի թեքում, վորն արտահայտվում է խոշոր ինյուստրիայի հետագա շինարարութեան թափը թուլացնելու և ղանդաղեցնելու ձգտը-

մամբ, կռիկտիվ և խորհրդային տնտեսություններին կատարմամբ արհամարհական կամ բացասական վերաբերմունքով, դասակարգային պայքարի և մասնավորապես կուլակի դեմ պայքարի թերազնահատման և քողարկումով, մասսաների կարիքներին բյուրոկրատիկ անուշադրությամբ, բյուրոկրատիզմի դեմ պայքարի թերազնահատմամբ, պատերազմի վտանգի թերապնահատմամբ և այլն:

Միաժամանակ աշխուժանում են սոցիալ-դեմոկրատական, հակամիջակային գերինդուստրիալ տենդենցները (տրոցկիզմ), վորոնց ձախ ֆրազուզիայի տակ կիսամենշխիական աջ բովանդակություն է պարփակված և իրականում դեպի նույն կործանարբեր հետևանքներն են սուաջնորդում, ինչ վոր և բացահայտ աջ թեքումը:

Այստեղից ել բղխում է յերկու ճակատում պայքար մղելու խնդիրը. — ինչպես ոպորտունիստական աջ քողարկման թեքման դեմ, այնպես ել սոցիալ-դեմոկրատական տրոցկիստական «ձախ», — այսինքն՝ ըստ եյության դարձյալ աջ, սակայն՝ լենինյան դծից ձախ ֆրազներով քողարկվող թեքման դեմ:

Ինքնին հասկանալի է, վոր այդ թեքումների հաղթահարումը սխտեմատիկ պայքար է պահանջում դեպի այդ թեքումների նկատմամբ քաղքենիորեն անսկզբունք հանդուրժողականության դեմ (հաշտվողականությունը):

Պլենումը մատնանշում է, վոր ներկայումս գլխավոր վտանգը հանդիսանում է ՀԱՄԿ (բ) Կ մեջ բացահայտորեն ոպորտունիստական աջ թեքման վտանգը, մի թեքման, վոր բղխում է

ինչպես այժմյան սոցիալ-տնտեսական պարագայից, այնպես ել այն փաստից, վոր տրոցկիստական իդեոլոգիայի դեմ մղված պայքարում կուսակցությունն արդեն մի շարք վճռողական հաջողություններ ձեռք է բերել:

Կենտրկոմի պլենումը գոհունակությամբ հավաստում է, վոր աջ թեքումը և հաշտվողականությունը բոլշևիկյան միահամուռ հակահարված ստացան ամբողջ կուսակցության կողմից, վորն իր լիակատար պատրաստությունը դրսևորեց կուսակցության լենինյան գծի համար մղվող պայքարում:

Պլենումը լիովին և ամբողջապես հավանություն է տալիս Մոսկվայի կազմակերպությանն ուղղած Կենտրկոմի հոկտեմբերյան դիմումին:

Այդ թեքումների հաջողությամբ կատարված հաղթահարումը կապված է ինքնաքննադատության լայն ծավալման և մասսաների առավելագույն ներգրավման հետ՝ տնտեսական և կուսակցական շինարարության դործի մեջ, այլև՝ ներկուսակցական դեմոկրատիայի լուրջ և հետևողական ծավալման և ապա՝ տնտեսական շինարարության խնդիրների լայն մասսայական քննության հետ: Միևնույն ժամանակ՝ քննադատության առավելապես ընդարձակ ծավալումը և ազատ քննարկությունն ապահովելու շահերի տեսակետից, առաջին հերթին անհրաժեշտ է ապահովել ներկուսակցական քննադատության ազատությունը, վորպիսին, սակայն, բացասում է պայքարելու այնպիսի մեթոդները, յերբ ինքնուրույն միտքն ու քննադատական մեկն տեսակ դիտողությունները նախապես արդեն

մերժվում են, վորպես «թեքում», «խառնակչութիւն» և այլն (ԿԿ-ոմի դիմումը):

Վճռական պայքար մղելով այս բոլոր թեքումների դեմ և առանձնապես ընդգծելով ներկա մոմենտի համար գլխավորապես իդէոլոգիական ծավալված պայքարի անհրաժեշտությունն աջ վտանգի դեմ, վոր սակայն վորեն չափով առիթ չպիտի դառնա տրոցկիզմի դեմ մղվող բազմակողմանի պայքարի թուլացման, — ԿԿ-ոմի պլենումը միաժամանակ վողջ կուսակցութեան ուղղորդւթյունն և հրավիրում այն բանի վրա, վոր անհրաժեշտ և վող թե բազմադմուկ, այլ՝ լուրջ և խոհուն վերաբերմունք ցույց տալ դեպի տնտեսական շինարարութեան խնդիրների քննութիւնն, ըստ ելութեան վորպիսին իր հերթին բողջվիկական առողջ վերլուծումն և պահանջում ամբողջ դրութեան համար, մի վերլուծում, վոր համասարապես բացասում և ինչպես դժվարութիւնների քողարկումը և իրականութեան բլուրոկրատական գեղեցկացումը, այնպես և վտանգների խուճապային չափազանցումը: Մեղ անհրաժեշտ և այնպիսի մի անալիզ, վոր համասարապես խորթ և ինչպես կուսակցութեան սկզբունքային նպատակներն ու խնդիրները և դարպացման հիմնական գիծն աչքաթող անող պոչական անսկզբունք պրակտիցիդին, այնպես և ուտոպիստական այն իբր թե «սկզբունքայնութեան», վոր մոռացութեան և տալիս մոմենտի սպեցիֆիկ խնդիրները և աչքաթող և անում այդպիսով լենինյան տակտիկայի հիմնական կանոնը — սկզբունքային գծի զուգադրութիւնը մոմենտի ալյալ, կոնկրետ պայմանների հաշվառութեան հետ:

Լենինյան կուսակցութիւնը միշտ կարողացել և

հաղթահարել իր առջև ծառացող բոլոր դժվարութիւնները շնորհիվ լայն մա սաների ինքնագործունեյութեան առավելագույն ծավալման, մասնական կազմակերպութիւնների աշխատանքի առավելաչափ աշխուժացման՝ կազմակերպելով և միաձուլելով իր չուրջը պրոլետարիատի լայնագույն դանգվածները:

Յեվ նորանոր ու բարդագույն այն դժվարութիւնների հանդեպ, վոր ծառացած են այսոր մեր յերկրի սոցիալիստական վերակառուցման առջև, — Կենտրոնական կոմիտեն կոչ և անում կուսակցութեան բոլոր անդամներին — կենտրոն — ցնելու իրենց բոլոր ուժերը տնտեսական դժվարութիւնները հաղթահարելու գործի վրա, ինչպես նաև բանվոր դասակարգի բոլոր ստեղծագործական կարողութիւններն համախմբելու, մոբիլիզացիայի յենթարկելու վրա, վորպեսզի ինդուստրիացման և համայնականացման մեր ընդունած թափը հնարավոր լինի ինչ գծով ևլ լինի պահպանել և տնտեսական ծրագրված պլանն ամբողջովին կատարել:

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒ ՅԵՎ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՃՈՒՄԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

(Բանաձեւով ընկ. Մոյոսովի զեկուցման առթիվ, ընդունված միաձայն Համկոմկոմի (բ) Կենտրոնի պլենումի կողմից 28 ք. նոյեմբերի 24-ին):

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՃՄԱՆ ԽՆԴՐԻ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ՆԱԽԱԴՐՅԱԼՆԵՐԸ.

Վերականգնման շրջանից սոցիալիստական վերակառուցման, ամբողջ տնտեսությունը ավելի բարձր տեխնիկայի հիմունքով վերաշինելու շրջանին անցնելը, վոր վորոշում է տնտեսության մեջ ինդուստրիայի ազդեցությունը՝ առանձնապես ուժ տալով խոշոր արդյունաբերության և կոպերացման խեղապես մասսայական ծավալման ու գյուղի կոլեկտիվացման, — մեր յերկրի բանվոր դասակարգի առաջ դնում է սոցիալիստական անմիջական կառուցման հիմնական խնդիրները: Ինչպես միշտ, բանվոր դասակարգի առաջին շարքերում, սոցիալիստական շինարարության առաջապահ դիրքերում է գտնվում մեր կուսակցությունը: Առանձին դժվարությունների հետ է կապված սոցիալիստական վերակառուցման շրջանը, քանի

վոր բանվոր դասակարգը կուլտուրապես հետամնաց է և յերկրի մեջ տիրապետում է մանր ու խիստ մանր գյուղացիական արտադրությունը: Նամանավանդ միջազգային իմպերիալիզմը նոր ու նոր և ավելի վճռական փորձեր է անում արտաքուստ ճնշումին և ձգտում է խորհրդային Միությունը յենթարկել ուղղակի կապիտալիստական պետությունների տնտեսական բլոկայի և զինական հարձակում է պատրաստում: Այսպիսի հանգամանքներում բացառիկ ծանր է ու պատասխանատու կուսակցության դերը վարպետ պրոլետարիատի կոմունիստական առաջապահի յեվ սոցիալիստական ամբողջ շինարարության ղեկավարի:

Չնայելով հեղափոխական պայքարի ու սոցիալիստական շինարարության ամենամեծ դժվարություններին՝ խորհրդների իշխանությունը ապահովել է սոցիալիզմի առաջին խոշոր հաջողութունները: Այդ հաջողությունները ձեռք են բերված յերկրի ներքին միջոցները հետզհետե ավելի ու ավելի ոգտագործելով և հնարավոր են դարձել միմիայն բանվոր դասակարգի բացառիկ հերոսության և սոցիալիզմին անձնվեր լինելու շնորհի, և այն բանի, վոր նա հենվում է գյուղացիական միլիոնավոր մասսաների հետ ավելի ու ավելի ամրապնդվող միություն վրա: Խորհրդային իրավակարգի շնորհիվ սոցիալիզմի կառուցման գործի մեջ ապահովված է բանվոր դասակարգի, Խորհրդային Միության բոլոր ազգությունների աշխատավոր գյուղացիների լայն մասսաների ներգրավումը և նախկին ճնշված ու հետամնաց ազգությունները գործին մասնակցության են անցել խորհրդային ամբողջ շինարարության մեջ:

Կուսակցութիւնը՝ վորպես բանավորների ու աշխատավորների ամբողջ մասսայի իսկական ղեկավար, նա միշտ եւ գլուխ անցած եւ յեղել սոցիալիստական նոր հասարակութեան հիմքը կառուցող խորհուրդներին:

Ներկա հանգամանքներում, յերկրի տնտեսութեան սոցիալիստներն վերաշինելու պայմաններում, խորհուրդների դերը խոշոր չափով պետք երարձրանաւ: Դրա համար անրաժեշտ եւ շատ բան փոխել եւ քաղաքում եւ գյուղում հիմնովին բարեկապել խորհուրդների աշխատանքը եւ ամենից առաջ վճռականապես ու գործնականորեն տեղից շարժել պետական ապարատի բոլոր գործիքները: Խորհուրդներն պայքարելու գործը: Խորհուրդներն պարտաւորուած ղեկ եւ շուտ կան հին չինովնիկական տարրեր եւ նախկին տիրապետող դասակարգերի մնացորդներ, վորոնց մեջ ղեկ կենդանի եւ ատեւութիւնը դեպի խորհրդային իրավակարգը: Բոլորակատական աղավաղումները, աշխատավորների կարիքներին անուշադիր լինելը, ծախանդ անշարժութիւնը եւ հանրավոր վալակիտան շատ անգամ խախտում են պետական որդանների ախատանքը: Պետական-կոապերատիվային ապարատի ու նմին ողակները ուղղակի քայքայման են դիմում եւ միանում են բնակչութեան բուրժուական-կապիտալիստական տարրերի հետ ու անհրաժեշտ են դարձնում այդ որդանների արմատական գտումը:

Մրա հետ միասին պետք ե հիշել, վոր պետական ապարատը՝ ի դիմաց նրա հին չինովնիկական խափի, իր կնիքն ե դնում նրա մեջ գործող եւ կոմունիստական կազմի մի մասի վրա: Կուսակցութիւնը խիստ

ինքնաքննադատութիւն ծավալելու լողունգով կոչ ե արել բանվորներին ե բոլոր աշխատավորներին, անխնա պայքար մղել քայքայման դեպքերի ե մեր բոլոր որդանների բոլորակրատիզմի դեմ: Պրոլետարական ինքնաքննադատութիւնը համարձակ ու հետեւողական կերպով առաջ տանելու համար, անհրաժեշտ ե պետական որդանների աշխատանքի մեջ անմիջապես առաջ քաշել տասնյակ ու հարյուր հազարավոր բանվորներ ե գործնականորեն միլիոնավոր աշխատավորներ ներգրավել խորհուրդների ամբողջ աշխատանքի մեջ, վորի համար միաժամանակ պահանջվում ե բանվորների ե գյուղացիական մասսաների փութում: Պետական ապարատը իր աշխատանքում բոլորակատական տարրերից վճռականապես ազատվելու ճամբով կերթա միայն այն ժամանակ, յերբ պետական գործողութիւնների կատարման մեջ այդպիսի մասսայական կերպով կրններգրավվին բանվոր դասակարգի թարմ ու միաժամանակ լայն կադրերը: Մեր կուսակցութեան ամենակարեւոր անելիքներից մեկը հենց դրա մեջ ե կայանում, քանի վոր նա իսկական դեկավաթ ե պրոլետարական դիկտատուրայի:

Կուսակցութիւնն այդ հարցում, ինչպես ե իր ամբողջ գործունեութեան մեջ հենվում ե պրոլետարիատի մասսայական կազմակերպութիւնների ե ամենից առաջ պրոֆմիութիւնների աջակցութեան վրա: Վերջինները այս անցած շրջանում շատ մեծ հաջողութիւն են ունեցել իրենց գործունեութեան մեջ ե իրապես շարժիչ գլխավոր փոկի (приводной ремень) դեր են խա

դում կուսակցութիւնից դեպի բանվորական մասսաները: Այդ պատճառով եւ ավելի մեծ ե նրանց պատասխանատուութիւնը տնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման շրջաններում պրոլետարիատի առաջ դրված ամենադժուարին հարցերի իրագործման խնդրում. դրա համար մի կողմից պահանջվում ե, վոր զանազան տեսակի վորակյալ սպեցիալիստների լայն խավերը մասնակցեն գործի և մյուս կողմից իսկական աշխատավորների միլիոնավոր մասսաները նախընթաց շրջանի համեմատ պետք ե ավելի շատ մեծ չափով գործոն մասնակցութիւն ցույց տան սոցիալիստական շինարարութեան մեջ:

Սակայն մեր մասսայական կազմակերպութիւնները (պրոֆմիութիւնները և այլն) հաճախ անհրաժեշտ չափով զգայուն չեն բանվորների ու բանվորուհիների կարիքներին ու պահանջներին, շատ դեպքերում հետ են մնում մասսաների ակտիվութեան աճուսից, ուստի և միանգամայն անբավարար չափով են ոգտագործում բանվոր դասակարգի ուժերը, վորոքի հանելու իրենց մեծագույն հնարավորութիւնները, վորոնցով պետք ե լուծվեն նրանց առաջ դրված հիմնական խնդիրները և հաղթարկին այն դժուարութիւնները, վոր կապված են սոցիալիզմի կառուցման հետ: Պրոֆմիութիւնների աշխատանքը ամենից ավելի հետ ե մնում բանվորների նոր կազմերի նկատմամբ, վորոնք վերջին տարիներս են մտել ֆարրիկներն ու գործարանները և մանաւանդ աւագին ու շարունակ աճող սեզոնային մասսայի, ինչպես և գյուղատնտեսական բանվորների վերաբերմամբ, վորոնց մասսան չի կա-

րող սոցիալիզմի իսկական կառուցողների շարքերը մտնել, յեթե պրոֆմիութիւններում պրոլետարական դաստիարակութիւն չստանան: Ներկա պայմաններում պրոֆմիութիւններին և մյուս մասսայական կազմակերպութիւններին ամենակարևոր խնդիրն ե՝ անխնա պայքար մղել բանվորութիւնից չինտիկական կտրվածութեան դեմ, պայքար թե նրանց կազմունի ու կոշտ վերաբերվելու ու նրանց կենցաղային շահերի նկատմամբ և թե բանվորութեան հետամնաց խավերի տրամադրութիւնների հետ միշտ հարմարվելու դեմ, և առհասարակ բյուրոկրատական ուրիշ բազմաթիվ տարրերի դեմ: Ինքնաքննադատութեան լուրջագն իրող անց կացնելու և պրոֆմիութեանական դեմոկրատիան իսկապես ծավալելու հարցում դեռ պետք ե մեծ հաջողեցնենք վճռական շարժում առաջ բերելու:

Պրոլետարական մասսայական կազմակերպութիւններին ե մանաւանդ պրոֆմիութիւններին մեջ յեղած անկուսակցական լայն ակտիվը պրոլետարական պետութեան մեջ տնտես կան և կուլտուրական շինարարութեան զանազան ճյուղերի նոր ակտիվ ուժերի նոր դեկավորների մի խիստ կարևոր ու խոշոր շտեմարան ե: Կուսակցութիւնը իր գործունեւութեան մեջ հենվելով այդ անկուսակցական պրոլետարական ակտիվի վրա և ամեն կերպ ոգնելով նրա հետզհետե աճմանը, ինչպես և նրա կուլտուրական ու քաղաքական զարգացմանը և նրանով հետզհետե լրացնելով իր կազմակերպութիւնը, խիստ կարևոր մի գործ ե կատարում, վոր պեսզի բանվորները եւ ավելի գործոն մասնակցութիւն ունենան արդյունաբերութեան

ծաղկման ու ամբողջ սոցիալիստական շինարարութեան գործում և լուրջ կերպով աշխուժանան մասսայական կազմակերպութիւնները, վոր իրօք ծափափի պրօլետարական դեմոկրատիան և վերջապէս վորպեսզի անմիջապէս բազմակողմանի կերպով ամրապնդվեն նրա կապերը բանվոր դասակարգի մոտակներին:

Վերակառուցման շրջանում վոչ միայն պետք է մաքսիմալ չափով ծափալիլ ամբողջ ինդուստրիան, թե թեթեւ և թե մանավանդ իռքը՝ արմատապէս վերաշինելով արդյունաբերութիւնը սմանաբարձր տեխնիկայով այլ և պետք է ամեն կերպ աջակցութիւն ցույց տալ գյուղացիական ու անհատական տնտեսութեան բարձրացման և մեր գյուղացիական տնտեսութեան վերա ինմանը՝ բարձրագոյն տեխնիկայի և կոլեկտիվիզմի հիմունքով: Սոցիալիստական շինարարութեան այս ժամանակաշրջանը պրօլետարական հեղափոխութեան այն դարագլուխն է, յերբ բանվոր դասակարգը դ ուղացիական մասսաների հետ ամուր կապված և դժվարութիւններն ու յերկարատե անելիքներն հարկավոր կերպով հաշվի առնելով հրապարակ է գալիս ամբողջ ճակատով՝ և հետամնաց գյուղին հետ միասին, հիմնովին մաքրելու, դուրս քաշելու կապիտալիզմի այն արմատները, վոր սնունդ են ստանում մանր ապրանքային տնտեսութեան հողից: Այդ ժամանակ սոցիալիստական տարրերը ճնշում գործ կղընեն կապիտալիստական տարրերի վրա, վորի հետեւանքով յերկրի մեջ դասակարգային պայքարի սրում առաջ կգա:

Քանի վոր իմպերիալիզմը անդադար արտաքին

ճնշում է գործղնում խորհրդային Միութեան վրա, ուստի բուրժուա-կապիտալիստական խափերի (կուլակներ, նեպմաններ, բուրժուական ինտելիգենցիա, հակահեղափոխական ֆասսատուներ) կողմից սրվում է սոցիալիստական շինարարութեան դիմադրութիւնը և վորս ժամանակներին այս կամ այն տատանումներն և մտցնում է մանր-բուրժուական մասսայի մեր դաշնակից շարքերի մեջ: Այդ տատանումներն իրենց ներքին արտացոլումն են ստանում բանվոր դասակարգի պակաս զինացիւն տարրերի մանր բուրժուական տրամադրութիւնների մեջ և կուսակցութեան առանձին խափերի ուղորտունիստական՝ համաձայնողական տատանումների մեջ: Տրոցկիստական գաղափարախոսութիւնն աշխուժացնելու փորձերի հետ միասին (վոր մենշևիկական տեսակի գաղափարախոսութեան «ձախ» խոսքով է վարագուրված) այժմ կուսակցութեան մեջ զգալի կերպով ուժեղացել է աջ, բացահայտ—հարմարողական վտանգը (վոր տանում է դեպի կուսակցական դիւրքերի հանձնումը մանր բուրժուական տարրի ճնշման տակ):

Այդ բանից հետևում է, թե կուսակցութիւնը այս ժամանակաշրջանում պետք է առանձին հատատամտութեամբ պայքար մղի յերկու ճակատով՝ բոլշևիկական գլխավոր զօրից դուրս յերկու տեսակի թեքումների դեմ ել և դեպի այդ թեքումները յեղած աւան հաշտողականութեան դեմ, վոր անպայման խորթ է լենինիզմին: Քանի վոր կուսակցութիւնը վճռական հաջողութիւններ է ունեցել տրոցկիզմի հաղթահարելու գործում, ուստի ներկայումս տրոցկիստական գաղափարախոսութեան դեմ ամեն տեսակի պայքարը շա-

ըռնակելով հանդերձ, առանձին կարևորություն է ստանում աջ թեքման դեմ պայքարը, վորը դեմ կուսակցություն մեջ անհաշտ պայքար մղելը պրոլետարական ղեկատուության դասակարգային թշնամիներին հարկավոր հակահարված տալու կարևորագույն պայմաններից մեկն է և վորով հաջողութամբ կհառաջանանք քաղաքում և գյուղում սոցիալիստական վերակառուցման ուղիով: Այդ մեծ չափով իրագործելի կըլինի, յեթե կուսակցական մասսաների քաղաքական-գաղափարական մակարդակը շարունակի բարձրանալ, ինչպես և ղեկավար կադրերը տեսականորեն—մարքսիստորեն աճեն, համարձակ ու հետևողականութամբ ծավալվի ներկուսակցական դեմոկրատիան և կուսակցական կազմակերպություններն ամեն կերպ ամրապնդվեն պրոլետարիատի առաջավոր, ակտիվ ու սոցիալիզմին անձնվեր կադրերի նոր հոսանքի հաշվին:

Մշտապես կանգնած լինելով կոմունիստական ինտերնացիոնալի ավանգարդի, միջազգային պրոլետարական հեղափոխության առաջապահ շարքերում, մեր կուսակցությունը պետք է այժմ առանձին ուշադրութամբ ստուգե իր աշխատանքն ու վճռական կերպով վերացնի իր որդաններում յեղած թերությունները, խեղաթյուրություններն ու քայքայման տարրերը:

Միմիայն գեպի ինքն այդպիսի վերաբերմունք ունենալով, միմիայն իր թույլ կողմերն ուղիղ ու խիստ կերպով ստուգելով, իր շարքերն ամրապնդելով ու զտելով կուսակցությունն ավելի մեծ չափերով ընդունակ կգառնա իր հետևից քաշելու գյուղի միլիոնա-

վոր բանվորներին ու աշխատավորներին,—ինչպես սոցիալիզմի ակտիվ շինարարների, առանց վորոնց հնարավոր չէ յերկրի տնտեսության սոցիալական վերակառուցումը:

Դրա համար անհրաժեշտ է կուսակցական աշխատանքում յեղած չինոքիկական մեթոդների և բյուրոկրատական սեղմումների դեմ վճռական պայքար մղել ներկուսակցական դեմոկրատիայի հիմունքով, ուժեղ և անշեղ կերպով իրականացնել ընտրականությունը, ուրեմն հետևաբար և փոխել ամեն մի քարտուղար և ամեն մի ղեկավար որդան (բյուրո, կոմիտե) համապատասխան կազմակերպության իսկական կամքի:

Դրա համար անհրաժեշտ է, վոր կուսակցական ղեկավար կադրը նշանավոր չափերով ուժեղացնի մասսաների հետ ունեցած իր կապը: Իսկ այդ անելու համար անհրաժեշտ է մասնակցել բանվորական ժողովներին, բանվորների ու գյուղացիների առաջ հաշիվ ներկայացնել իր կատարած աշխատանքի մասին (կուսակցական, պրոֆմիութենական, կոոպերատիվային, տնտեսական), տեղերը գնալ ստորին որդանները գործնականորեն ղեկավարելու համար, ղեկավար դիրքերից անցնել արտադրությունում ու ստորին որդաններում յերկար ժամանակով աշխատանք կատարելուն և ուժեղացրած չափերով արտադրությունից նորից կադրեր առաջ քաշել գեպի բոլոր որդանների ղեկավար աշխատանքները և այլն:

Դրա համար ավելի ևս անհրաժեշտ է ուղղակի հարվածել կոմունիստական շարքերում յեղած այնպիսի յերևույթներն ու խոցերը, ինչպես «կենցաղային փթածություն» և, սանձարձակությունն ու արբեցու-

դությունը, «մեծերի» առաջ քննելն ու շողոքորթությունը, ակներև խայտառակություններն ու բնակչական կուլակային-կապիտալիստական խավերի հետ մեր որգանների առանձին տարրերի հյուսվելը:

Այս բոլորը պահանջում են համարձակ ու անշեղ կերպով կյանքի մեջ մտցնել ինքնաքննադատության լոգունը և կուսակցական կադմսիկերպություններում: Վերջիններս այդ կողմից պետք է որինակ հանդիսանան: Ուստի քննադատությունը ծավալելուց, — ներքևից մասսաների ստեղծագործական քննադատությունից առաջացող ամեն մի յերկյուղի կուսակցությունը խորտակիչ հակահարված կտա, ինչպես բյուրոկրատիկ մի մի ամենադատուն յերևույթի:

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԿԱԶՄԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐԵԼՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Կուսակցական կազմի, կուսակցության աճումը բարելավելու և կուսակցական շարքերը նոր բանվորներ ու բանվորուհիներ ընդունելու հաջցին պետք է նայել ներկա ժամանակաշրջանի անելիքների համաձայն:

Վերջին ժամանակներս, մանավանդ լենինյան կոչից հետո՝ կուսակցությունն արագ կերպով աճեց: Կուսակցության շարքերը մտան հարյուր ու հարյուր հազարավոր առաջավոր պրոլետարներ, վոր այժմ կոմունիստական ղեկավար հիմնաշարքերի մի նշանավոր մասն են կազմում: Կոմունիստ բանվորների այդ նոր հիմնաշարքերը, կազրերն արդեն մի անդամ չեն, վոր իրանց բոլորիկյան տոկունությունն են ցույց տվել

առանձնապես ուղարկիցիայի դեմ կուսակցության մըղած սուր պայքարի ժամանակամիջոցում և դրա հետ միասին ակտիվ կերպով սոցիալիստական հասարակության կառուցողների շարքերի կարևոր լրացնողներ հանդիսացել:

Յեկ այժմ ել կուսակցությունը գլխավորապես աճում է պրոլետարական կազմի հաշվին: Դրա հետ միասին աճել է ծառայողների, և մանավանդ գյուղացիների հոսանքը դեպի կուսակցություն: Բանվորներին բնական կերպով առաջ քաշելով նրանց մի 'որոշ մասը արտադրությանից անցնում է աշխատանքի պրոլետարական պետության որգաններում և ուսմունքի: այդ հանգամանքն ել անդրադառնում է կուսակցության կազմի վրա: Դրա հետևանքով, չնայելով, վոր կուսակցության մեջ գերակշռում է պրոլետարական կազմը (61⁰/₀), այնուամենայնիվ անմիջականորեն արտադրության մեջ զբաղված բանվորները կուսակցության ավելի պակաս մասն են կազմում (42⁰/₀):

Մինչդեռ կուսակցությունը բանվոր դասակարգում աճման անագին ուղեքով, պահեստ ունի: Այդ ուղեքներն են պրոֆմիսիյություններում, արտադրական խոր րեակցություններում, խորհուրդներում, կոոպերատիվներում, կոմսոմոլում, բանվորուհիների պատվիրակային ժողովներում, կամավոր ընկերություններում, ակումբներում և ուրիշ տեղերում լայնորեն և շարունակ աճող պրոլետարական անկուսակցական ակտիվի հիմնաշարքերը: Արդյունաբերական, և առանձնապես վորակյալ բանվորների առանձին խավերը բոլորովին բավարար չափով չեն մտած կուսակցության

մեջ: Մանավանդ անհրաժեշտ է վճռական կերպով շար-
ժել բանվորուհիներին կուսակցութեան շարքերն ըն-
դունելու գործը, վստովհետև վերջին ժամանակներս
չափազանց հետ է մնացել այդ բանը, վոր միանգա-
մայն անթույլատրելի է ներկա պայմաններում:

Չափազանց մեծ նշանակութիւն պետք է ունենա
արդիւնաբերական ձեռնարկութիւններում կոմսոմոլի
ընդ զարկոցն անցած բանվոր յերիտասարդութեանն
ուժեղ կերպով դեպի կուսակցութիւնը քաշելը: Խիստ
հետ է մնացել գյուղատնտեսական բանվորներին ու
բատրակներին դեպի կուսակցութեան շարքերը քա-
շելը. այստեղ անհրաժեշտ է, վոր կուսակցութիւնն
անհապաղ առանց ուշացնելու իր ուշադրութիւնը
դարձնի այդ կողմի վրա:

Բանվորներին ու բանվորուհիներին ուժեղ կեր-
պով անդամագրելու հետ միասին պետք է ամենա-
խիստ կերպով հետևել ծառայողներին ու միլիտաններին
կուսակցութեան մեջ ընդունելու համար սահմանած
պայմաններին, ինչպես և անհրաժեշտութեն ընտրել
կուսակցութեանը նվիրված գյուղացիներին և նրան-
ցից՝ ամենից առաջ չքավորներին, մանավանդ կոլտո-
գային շարժման ակտիվ գործիչներին:

Ի նկատի ունենալով այն հանգամանքը, թե
ինչ նպատակներով է կատարվում բանվորներին կու-
սակցութեան շարքերում անդամագրելը, հետևաբար և
ի նկատի ունենալով սոցիալիստական վերակառուց-
ման ժամանակաշրջանի հիմնական խնդիրներն, ան-
հրաժեշտ է կուսակցութեան շարքերն ընդունել բան-
վոր դասակարգի այն առաջավոր տարրերը, վորոնք
ընդունակ են գնալու բանվոր մասսայի ավանգարդում:

սոցիալիստական շինարարութեան գլխարկութիւնները
գործնականորեն հաղթահարելու, մանր-բոլորական
յերերումներին հակահարված տալու, բանվորների և
գյուղի աշխատավոր բոլոր մասսաների շարքերում
դեպի կուսակցութիւնը վստահութիւն առաջացնելու
ուղիով:

Մեր անելիքն է հանդիսանում—ամենահամա-
ու կտրուկ կերպով դեպի կուսակցութեան շարքերը
քաշել այն բանվորներին ու բանվորուհիներին, վո-
րոնք գլխարկութիւնների ժամանակ քաղաքական ա-
մենամեծ տոկոսութիւն են ցույց տալիս, իսկական
պրոլետարական ինտերնացիոնալիստներ են հանդի-
սանում, անձնական որինսկով նպաստում են արտա-
դրականութեան աճմանն ու աշխատանքային դիս-
ցիկնային, ջերմ ու համառ կերպով կռվում են բյուրո-
կրատիզմի դեմ, ակտիվ կերպով աշխատում են իրանց
կուլտուրական զարգացման համար և հենց դրանով
էլ ընդունակ են ամրապնդելու պրոլետարական ավան-
գարդի լենինյան շարքերը:

Կուսակցութիւնը չի կարող հաշվի չառնել այն
հանգամանքը, վոր հենց պրոլետարիատի կազմը պա-
տերազմի ու հեղափոխութեան տարիներում նշանավոր
չափերով լրացվել է նոր, մանավանդ գյուղից յեկած
տարրերով, ապա և քիչ չափով և ուղղակի բանվոր
դասակարգին խորթ սոցիալական միջավայրից. դուրս
յեկած մարդկանցով: Ապա ուրեմն ավելի մեծ հիմունք
ներով կուսակցութեան իր կազմակերպութիւնների
մեջ պետք է հաւաքել պրոլետարների բոլոր հեղափո-
խական-դիտակից և սոցիալիզմին նվիրված տարրերը,
առանձնապես խոշոր արտադրութիւնում աշխատանքի

մեծ ստաժ ունեցող բանվորներին ու բանվորուհիներին: Մեկ համար գործնական խնդիր և հանդիսանում այնպես անել, վոր վոչ ուշ քան 1930 թվի վերջը կուսակցութեան կազմի վոչ պակաս քան կեսը բողոքացած լինի արտադրութեան բանվորներէից:

Բանվորներին լայնորեն դեպի կուսակցութեանը քաշելու գործը պետք է շիջած լինի կուսակցութեան ներկա կազմը խիստ կերպով ստուգելու և ամենավճռական կերպով այդ կազմը սոցիալական խորթ, ներս սողոսակած, բյուրոկրատացած ու քայքայված տարրերից զտելու աշխատանքը: Մի կողմից անհրաժեշտ են ամեն տեսակ և մանավանդ կովի գաղափարական միջոցներ ձեռք առնել, վոր կուսակցութեանից դուրս չգան ավելի հետամնաց, բայց հեղափոխութեանը նըվիրված բանվորները: Մյուս կողմից հարկավոր է ուժեղացրած և վերջին տարիների համեմատութեամբ և ավելի հաստատուն միջոցներ կուսակցական կազմակերպութեանները զտելու վերաբերմամբ, դուրս քշելով այնտեղից այն տարրերը, վոր կառավարող կուսակցութեան մեջ լինելն ոգտագործում են իրենց շահատիրական կարյերիստական-պաշտոնամոլական նըպատակներն առաջ տանելու համար, ինչպես և կուլակութեան հետ հլուսված բուրժուա-մեղչանական այլախերման տարրերին և այլն:

Գլուղացիական կազմակերպութեանների կազմում դեռ բոլորովին աննշան է արդիտարական տարրերի տեսակարար կշիռը, նշանակութեանը և ուղղակի չնչին և կոլեոգնիկները կազմը: Դրա հետ միասին՝ վորոշ դեպքերում նրանց կազմի մեջ նշանավոր և ունեւոր գլուղացիների, յերբեմն և կուլակութեանը մոտե-

ցած, քայքայված, բանվոր դասակարգի համար բոլորովին խորթ տարրերի չափը: Այս հանգամանքը պահանջ է դնում անհետաձգելի կերպով, վճռականորեն բարեւալել, արմատապես զտել և նշանավոր չափերով նորոգել այդ կազմակերպութեանները: Ազգային հանրապետութեաններում ու շրջաններում, վորտեղ պրոլետարիատի կազմը դեռ մեծ չեն, մանավանդ տեղական ազգութեաններից բաւրաւներ ու գլուղատեսակական բանվորներ ներս քաշելը, ինչպես և կազմակերպող թյունների սոցիալիստական կազմի համապատասխան բարեւալումը սոցիալիստական շինարարութեան վճռական պայմաններից մեկն է հանդիսանում:

Ինչպես ուժեղացրած կերպով բանվորներ անդամագրելու, նույնպես կուսակցութեանը գաղափարապես և սոցիալապես խորթ տարրերից վճռականապես զտելու համար անհրաժեշտորեն պետք է ներս քաշել անկուսակցական բանվորների լայն մասսաները: Անկուսակցական բանվորների, իսկ գլուղում անկուսակցական գլուղացիների, մանավանդ բաւրաւների ու չքավորների այդ մասնակցութեանը պետք է իսկապես ակտիւ, իսկապես մասնայական լինի: Կուսակցութեան համար աշխատավորների անկուսակցական մասսայի այդ ոգնութեանը բացառիկ խոշոր նշանակութեանը, ինչպես կարեւորագույն ոգնութեան սոցիալիստական շինարարութեան ամբողջ գործին, վորին գլուխ է կանգնած կոմունիստական կուսակցութեանը:

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՅԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Այնպես անել, վոր վոչ ուշ քան 1930 թվի վերջը կուսակցութեան կազմի վոչ պակաս քան կեսը

մասսաներում կուլտուրական աշխատանքի ծավալումը:

10. Կուսակցական որգանները, կենտրոնական Կոմիտեն եւ հետը պետք է սխտեմատիկ կերպով ստուգեն տեղական կազմակերպությունների համապատասխան աշխատանքը, տեղական պրակտիկայում անհրաժեշտ ուղղումներ մտցնել ու կուսկազմակերպությունների առաջ մամուլի մեջ լուսաբանել ամբողջ գործի հետևանքները:

11. Առաջավոր բանվորների նոր լայն կազմեր կուսակցության մեջ ընդունելու գործը պետք է ամենաանխղճի կերպով կապված լինի պրոլետարական դեմոկրատիան խորհուրդների, պրոֆմիությունների և կուսակցության գծով վճռական ու հետևողական կերպով ծավալելուն հետ, հետևաբար և բոլոր որգաններում բյուրոկրատիզմի դեմ գործնական պայքարն ամեն կերպ ուժեղացնելու հետ՝ կենտրոնական Կոմիտեի այն վորոշման ու ինքնաքննադատության մասին հոսնիսյան պլենումի հիման վրա:

ՅՈՒԹԱՄՅԱ ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ՈՐՎԱ ԱՌԱՋԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ ՅԵՎ ՆՐԱ ՀԵՏԱԳԱ ԳՈՐԾԱ- ԴՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

(Բանաձեւի բնկ. Շմիդտի գեկուցման ոտքիվ բնդունված միաձայն համ. Կ (բ) Կ Կենտրոնի պլենումի կողմից 1928 թվի նոյեմբերի 24-ին).

ԽՍՀՄ կենտրոնի մանիֆեստը, վորն ապահովում է առաջիկա տարիների ընթացքում գործարանային արտադրական բանվորների ութամյա բանվորական որից յոթամյա բանվորականացնելը՝ սառնց աշխատավարձը պակասեցնելու, — վճռական մի քայլ է դեպի ՀԱՄԿ (բ) Կ ծրագրի այն կետի իրականացումը, վորպիսին՝ աշխատանքի ընդհանուր արտադրողականության դարձրացման պայմաններում՝ նպատակ է դնում առ առավելն վեցամյա բանվորական որ սահմանել՝ առանց աշխատավարձի պակասեցնելու և վորպիսին իր ղեկավարության յերկրում հաջողութամբ սոցիալիզմ կառուցանող բանվոր դասակարգի համար կարևորագույն մի նվաճում է հանդիսանում:

Բացի այն կարևորագույն սկզբունքային նշանակությունը, վոր ունի 7-ամյա բանվորական որը բանվոր դասակարգի աշխատանքի պաշտպանության և նրա կուլտուրական մակարդակի համար, — այդպիսին միաժամանակ և հսկայական կարևորություն ունեցող տնտեսական մի խնդիր է, վոր բացառիկ ուշադրություն է պահանջելու բանվոր դասակարգի ա-

մենալայն մասսաների, կուսակցութեան, արհմիութեանները և տնտեսական մարմինները կողմից:

Յոթեամյա բանվորական որվա սահմանումը մի ավելորդ անգամ ևս գալիս է ընդգծելու խորհրդային տնտեսութեան եկոնոմիկայի առանձնահատկութիւնը և նրա ռացիոնալիզացիայի սոցիալիստական բնույթը, վորի նպատակն է—ըստ ամենայնի և անշեղորեն բարելավել բանվոր դասակարգի տնտեսական վիճակը և կուլտուրական աճումը և վորպիսին զուգորդվում է բանվոր դասակարգի դրության անմիջական բարելավման՝ վորպէս տարբերութիւն կապիտալիստական սիստեմի և նրա ռացիոնալացման մեթոդներից, վորոնք հենված են բանվոր դասակարգի շահագործման, ճնշման և նրա տնտեսական վիճակի ել ավելի վատթարացման վրա (բանվորական որվա յերկարացումը, աշխատավարձի իջեցումը և այլն):

Յոթեամյա բանվորական որվա իրագործելու փորձը տեքստիլ արդյունաբերութեան ասպարիզում՝ չնայած այն մի շարք թերութիւններին, վոր նշված են կենտրոնումի 1928 թ.ի մայիսի 20-ի վորոշման մեջ՝ մի շարք տեքստիլ ձեռնարկութիւնները 7-ժամյա բանվորական որվա անցկացնելու նախնական արդյունքների վերաբերյալ,—սպալոցում և, վոր այդ թերութիւնների վերացմամբ յոթեամյա բանվորական որը կապահովի արտադրութեան ընդարձակումը, բանվորների նոր կադրերի դրավումը և աշխատող կթուլացնի գործադրկութեան աճումը, կապահովի արտադրողական ուժերի և աշխատավարձի հետագա զարգացումը, այլ և բանվոր դասակարգի կուլտուրական մաս կարգակի ավելի արագ բարձրացումը:

Նպատակ դնելով վերացնելու այն թերութիւնները, վորոնք արտահայտվել են յոթեամյա բանվորական որվա կիրառման ժամանակ մի շարք տեքստիլ ձեռնարկութիւններում և վորոնց թվում գլխավորներն են հանդիսանում. —

ա) Ծայրաստիճան անբավարար բացատրական աշխատանքը յոթեամյա բանվորական որվա նշանակութեան մասին, ընդ վորում բանվորական լայն մասսան, վորպէս կանոն, չէր գրավվում 7-ժամյա բանվորական որվա դիմելու գործնական պայմանները մշակելու գործի մեջ:

բ) Իրենց իսկ ձեռնարկութիւնների կազմակերպչական-տեխնիկական անպատրաստութիւնը:

գ) Բավականաչափ վորակյալ և խտացված աշխատանք կատարելու համար պատրաստված բանվորական ուժի և փորձված տեխնիկական պերսոնալի պակասութիւնը:

դ) Նոր ներգրավվող բանվորների անբավար կարգապահութիւնը:

յ) Ձեռնարկութիւնների խոշոր մասի անպատրաստութիւնն աշխատանքի նորմալ պայմաններ ստեղծելու տեսակետից (լուսավորութիւն, ոդափոխութիւն, ապահովութեան տեխնիկա և այլն):

զ) Կենցաղային պայմանների վատթարացումը (բնակարանների պակասութիւնը, հանրակացարաններում ապրողների խտացածութիւնը, այլևայլ հաստատութիւնների կողմից սպասարկութեան հարմարեցված չլինելը՝ բանվորների լրացուցիչ փոխի ժամանակ.—մսուրները, հիվանդանոցները, ելեքտրաքարշը, կոոպերատիվները և այլն):

ը) Կուսակցական, արհեստակցական և խորհրդային կազմակերպությունների կողմից բանվորական մասսայի սպասարկելու վատթարացումը:

Պենսիլանիան հրաժեշտ է համարում:—

1. Պարտավորեցնել կուսակցական և տնտեսական մարմիններին և, առաջին հերթին, արհմիություններին ձեռնարկություններում աշխատի ձևով կազմակերպել մասսայական աշխատանքը, վոր ձեռնարկությունները յոթժամյա բանվորական որը փոխանցելու ամբողջնախապատրաստական աշխատանքին բանվորները իրազեկ լինեն և վոր աշխատին կատարվի բանվորների ակտիվ մասնակցությունը: ալ և ուժեղացնել կուսուր-լուսավորական աշխատանքը, հարմարեցնելով աշխատին ձեռնարկություններում կատարվող աշխատանքի նոր պայմաններին:

2. Առաջարկել Գերժողտնտխորհին բոլոր միջոցները ձեռք առնելու, վորպեսզի գործնականապես յոթժամյա բանվորական որվան անցնելուց առաջ նախապատրաստական աշխատանքը կատարվի, վորպիսին պետք է ապահովի արդյունաբերական ֆինանսի կողմից ուրվագծված արտադրություն անընդհատում և վորակային բարելավում (հումնյութով ապահովելը, լրացուցիչ սարքավորում դնելը, ինքնարժեքի իջեցում, համապատասխան վորակավորում ունեցող բանվորական ուժով և տեխնիկական պերսոնալով ապահովելը):

3. Նմանապես և այն բոլոր տնտեսական մարմինները, վորոնց տնտխությունն անհրաժեշտ յոթժամյա բանվորական որվա անցկացնող ձեռնարկություններ կան, պարտավոր են ձեռք առնել բոլոր միջոցները,

վորպեսզի յոթժամյա բանվորական որով աշխատող ձեռնարկություններն ապահովված լինեն կապիտալ աշխատանքների ժամանակին կատարվող ֆինանսավորմամբ:

4. Կենտրոնին առաջարկում է Աշխտողկոմատին և Կենտկոմբանկին, վոր բնակաշինարարություն վարելը բաշխելու՝ առավելապես լրիվ չափով բավարարվի այն ձեռնարկությունների բանվորական բնակարանային շինարարությունը, վորոնք փոխանցվում են յոթժամյա բանվորական որվա և առանձնապես այնտեղ, վորտեղ լրացուցիչ հերթափոխություն է սահմանվում:

5. Առաջարկել Աշխտողկոմատին՝ Գերժողտնտխորհին հետ միասին ձեռք առնել բոլոր հնարավոր միջոցները՝ աշխատանքի պայմաններն առողջացնելու համար այն ձեռնարկություններում, վորոնք փոխանցված են յոթժամյա բանվորական որվա և առաջին հերթին լրացուցիչ հերթափոխություն ունեցող ձեռնարկություններում, ապահովելով այդ միջոցների կիրառումը համապատասխան հատկացումներով ըստ արդֆինանսի:

6. Առաջարկել Աշխտողկոմատին, Գերժողտնտխորհին և ՀԱՄԿՈ-ին իրագործել այն վորոշումը, վոր վերաբերում է հղի և ծնկեր յերեխաներին կերակրող կանանց գիշերային հերթի աշխատանքից ազատելուն յոթժամյա բանվորական որվա փոխանցված ձեռնարկություններում: Միաժամանակ պարտավորեցնել բոլոր տեղական կուսակցական կոմիտեներին, վոր ներանք բանվորուհիներին շրջանում բացատրական

լայն կամպանիա մղեն՝ հիշյալ վորոշումն անցկացնելու համար:

7. Առաջարկել դաշնակից հանրապետութիւններին ժողովումներին, վոր նրանք պարտավորեցնեն լուսժողովումատներին և Առժողովումատներին ուժեղացնելու այն բոլոր ձեռնարկումները, վոր յոթժամյա բանվորական որվա փոխանցված ձեռնարկութիւններում սպասարկում են բանվորների կենցաղային և կուլտուրական պահանջներին (մսուրները, հիվանդանոցները, դպրոցները), ապահովելով այդ ձեռնարկումների կենսագործումը անհրաժեշտ հատկացումներով:

Յոթժամյա բանվորական որվա անցնելու դեպքում, առանձնապես կարևոր նշանակութիւն է ստանում բանվորական ուժ պատրաստելու հարցը: Յոթժամյա բանվորական որվա հաջող կիրառումը կապված է ավելի բարձր տեխնիկայի, արտադրութիւն նոր մեթոդների և աշխատանքի ավելի բարձր կազմակերպութիւն մտցնելու հետ, վորն իր հերթին բանվորից պահանջում է ավելի կուլտուրական վերաբերմունք ցուցաբերել աշխատանքին, վճռաբար արմատախիլ անել աշխատանքի արդյունավետ գործադրութիւնը, աշխատանքի ավելի մեծ թափ և արտադրական կարգապահութիւն: Յեղնելով դրանից ժՏԳԽ-ին, Արհիւսգլխավարին և Աշխժողովատնիս առաջարկում է աշակերտների արտադրական ուսուցման ու բանվորների վերապատրաստման աշխատանքը կազմակերպել այնպես վոր նրանք կարողանան յորացնել աշխատանքային ուսցիւնալ նոր վարժութիւնները՝ հիմնվելով այն գիտական նվաճումների վրա, վոր ձեռք են բերել Աշխ-

տանքի կենտրոնական Խնտիտուտը և աշխատանքի գիտական ինստիտուտները և ապահովութիւն նոր տեխնիկան:

Առանձնապես կարևոր նշանակութիւն տալով ֆաբրիկումի միջոցով բանվորական ուժ պատրաստելու գործին, առաջարկել Արհիւսգլխավարին և ժՏԳԽ-ին ել ավելի հարմարեցնել ֆաբրիկումների աշխատանքն արդյունաբերութիւն պահանջներին, այն է՝ աշխատանքի ավելի կատարելագործված յեղանակներին, տիրապետող վորակյալ բանվորական ուժի պահանջներին:

Դրա հետ միասին առաջարկել Լուսժողովումատին ուժեղացնել թե տարրական կրթութիւն և թե արդյունաբերական ձեռնարկութիւններին կից յոթժամյակների ցանցի զարգացումը, նպատակադրելով բարձրացնել բանվորների ընդհանուր կրթութիւնը և կուլտուրան:

ԿԿ-ի պլենումը հավանութիւն է տալիս արդյունաբերութիւն և տրանսպորտի մեջ յոթժամյա բանվորական որ մտցնելու ընդունված տեմպին (1928—29 տարում մոտ 20 տոկոս, իսկ 1929—30 տարում առնվազն 20 տոկոս), վորը կապահովի առաջիկա հնգամյակում ամբողջ արդյունաբերութիւն և տրանսպորտի մեջ յոթժամյա բանվորական որ մտցնելու գործը:

Հիմնականում հավանութիւն տալով յոթժամյա բանվորական որվա անցնող ձեռնարկութիւններին այն ցուցակին, վոր ընդունել է ժողովումները՝ յոթժամյա բանվորական որվա անցնելու միջոցներ մշակող կառավարական հանձնաժողովի ղեկուցման առ-

թիվ, պլենումն անբավարար և գտնում ծանր արդյունաբերության յոթ-ժամյա բանվորական որվա անցները և առաջարկում է, վոր հանձնաժողովը ԺՏԳ-ին առաջարկի մշակել յոթ-ժամյա բանվորական որվա անցներու հնգամյա պերսպեկտիվ պլանը և համաձայնեցնել վերջինս արդյունաբերության զարգացման ու արդյունաբերության տուանձին ճյուղերի վերակառուցման հնգամյա պլանի և կապիտալ շինարարության հետ: Յոթ-ժամյա բանվորական որը, բացի նրա տնտեսական նշանակությունից, կուտուրական մի կարևոր նախադրյալ համարելով բանվոր դասակարգի կուտուրական մակարդակի բարձրացման, կի ի պլանումը կուտակցական, արհմիութենական, տնտեսական և խորհրդային կոլեկտիվացման ժողովների ամենատառջին և հիմնական խնդիրն և համարում յոթ-ժամյա բանվորական որվա անցներու աշխատանքը կազմակերպել աշխատ, վոր յոթ-ժամյա աշխատանքի անցներու հետևանքով՝ բանվորների ազատ ժամանակը ոգտագործվի ել ավելի զարկ տալու բանվոր դասակարգի կուտուրական և տնտեսական նվաճումներին, ել ավելի ուժեղացնելու բանվորների մասնակցությունը պետության կառավարման գործին, մի հանգամանք, վորը միջազգային հսկայական նշանակություն ունի բանվոր դասակարգի հանուն իր լիակատար ազատագրման մղած պայքարի համար:

ԱՇԽԱՏԱՆԲԸ ԳՅՈՒՂՈՒՄ ՅԵՎ ՀՈՂԱԳՈՐԾՈՒ- ԹՅՈՒՆԸ ԲԱՐՁՐԱՏՆԵԼՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

(Համկոմկուսի Կենտրոնի պլենումի բանաձևվր, քննարկված միաձայն Հյուսիսային Կովկասի Յերկրային Կոմիտեյի գեկուցման առթիվ 1928 թվի նոյեմբերի 28-ին):

Լսելով Հյուսիսային Կովկասի Յերկրային Կոմիտեյի գեկուցումը՝ գյուղում տարած աշխատանքների մասին, Կենտրոնի պլենումն աչք աշխատանքը համարում է բավարար և հիմնականում հավանութուն է տալիս գյուղատնտեսությունը զարգացնելու նպատակով նրա կողմից ընդունված վերոշումներին:

1. Հյուսիսային Կովկասի գյուղերի քաղաքական և տնտեսական վիճակի ստուգումը ցույց է տալիս, վոր վերջին բոլոր տարիներն ել անցել են գյուղատնտեսությունը վերականգնելու (ցանքսերի տարածությունը 1922 թվի 51 տոկոսից հասել է 88 տոկոսի 1927 թվին, անասունները 1922 թվին կազմել են 44 տոկոս, 1927 թվին 72) և մեր դասակարգային դիրքերը հետագայում ավելի ևս ամրացնելու նշանի տակ: Դրան իբրև ապացույց ծառայում են հետևյալ փաստերը. ա) կոոպերացման մեծ թափը գյուղում, բ) կուտնտեսությունների շինարարության աճումը և գ) Հրավորության տնտեսական և կազմակերպչական ամրապնդումն ու միջակի հետ ունեցած դաշինքի ուժեղացումը: Սակայն մեր դասակարգային դիրքերի ամրապնդման ու գյուղի սոցիալիստական տարրերի աճ-

ման հետ միասին գյուղատնտեսութեան ընդհանուր վերելքի ֆոնի վրա ակտիվացել և ամրացել են նաև կապիտալիստական տարրերը, վորոնք պայքար են մը դում, վորպեսզի սոցիալիզմը չթափանցի գյուղը: Այդ պայքարն իր առանձնապես ցայտուն արտացոլումը գտավ կուսակցութեան և խորհրդային իշխանութեան կողմից գյուղում տարվող կամպանիաների (հացամթերութեան, գյուղհարկ, սերմանման աշխատանք, բնութություններ և այլն) կապակցութեամբ սրվող դասակարգային պայքարում:

Պենումը Ֆերկրային Կոմիտեյին առաջարկում և աշխատանքների ընթացքում յենել այն հանգամանքներից, վոր անհրաժեշտ և հետագայում ավելի յեվա ամրապնդել պրոլետարիատի դատակարգային դիրքերը գյուղում յեվ ել ավելի սահմանափակել կապիտալիստական յեվ կուլակային տարրերին, անդադրում աշխատել գյուղատնտեսութեան մեջ սոցիալիստական տարրերին ընդարձակելու ուղղութեամբ, մեր հենարան չքավորութեանը կուսակցութեան, խորհուրդների և կոոպերացիայի շուրջը կազմակերպելու և գյուղացիութեան միջակ խավերի հետ ունեցած դաշինքն ամեն կերպ ամրապնդելու միջոցով:

2) Դրա հետ միասին Կենտրոնի պլենումն արձանագրում և, վոր չնայած գյուղատնտեսութեանը վերականգնելու գործում ձեռք բերած հաջողութեաններին, վորոնք հետևանք են կուսակցութեան և խորհրդային իշխանութեան որդանների վերջին մի շարք տարիներում կատարած աշխատանքի, այնուամենայնիվ այդ հաջողութեաններն այնքան ել բավարար չեն կարող համարվել այն դերի համեմատութեամբ,

վոր Հյուսիսային Կովկասը պետք և խաղար յերկրի բովանդակ տնտեսութեան հաշվեկշռի մեջ:

Այն փաստը, վոր ցանքերի փաստական տարածութեան ընդհանուր քանակը Հյուսիսային Կովկասում ցածր և միջակից ամբողջ խՍՀՄ համեմատութեամբ և կազմում և մինչպատերազմային միայն 88 տոկոսը, վոր զաշտարածութեան ընդհանուր բերքը հասնում և միայն մինչպատերազմային 57,2 տոկոսին և, վոր առանձնապես ծանր և հացահատիկային մշակույթների ապրանքայնութեան աստիճանը—հարկադրում և ընդունել, վոր Հյուսիսային Կովկասի գյուղատնտեսութեանը չափազանց ծանր դրութեան մեջ և գտնվում:

Գյուղատնտեսութեան վերականգնման պրոցեսի հիմնական ղեկարութեանների կանխորոշ պատճառները հանդիսանում են.—ա) այն, վոր Հյուսիսային Կովկասն ավելի ուշ դուրս յեկավ քաղաքացիական կռիւ շրջանից և վոր գյուղատնտեսութեանը համեմատած մյուս ուսյոնների հետ, ավելի շատ քայքայվեց իմպերիալիստական և քաղաքացիական պատերազմների ժամանակ, բ) վոր տնտեսութեանները մանրացել են. դա հիմնականում բղխում և այն հանգամանքից, վոր հող և հատկացրված ահազին քանակութեան կազմող յեկվոր, հող չունեցող բնակչութեան, գ) վոր մինչ մող յեկվոր, հող չունեցող բնակչութեանը տարվում եր եքստենսիվ և հողն ուժասպառող յեղանակով և դեռ այն ժամանակ արդեն յերևան եին գալիս բերքատվութեան անկման նշաններ, գ) վոր տնտեսութեանն ապահովված չեր գյուղատնտեսական ինվէնտարով և լծկանով, յե) վոր վերջին յերկու աարվա ողերևութաբանական պայմանները յեղել են անբարենպաստ:

3. Հուսիսային Կովկասի բացառիկ նշանակութիւնը կայանում է նրանում, վոր նրա բնական ու տնտեսական պայմանները բարենպաստ են հողագործութեան համար, յերկաթուղային և ջրային ճանապարհների մոտիկութիւնը լայն հնարավորութիւն է տալիս ոգտագործելու այդ ուսումը յերկրի հացահատիկային խնդիրը լուծելու համար՝ թե ներքին հացամատակարարումն ապահովելու և թե արտահանութիւնը ընդարձակելու տեսակետից:

Յիշելով Հուսիսային Կովկասի այդպիսի բացառիկ դրութիւնից, պլենումը ժողովութորհին հանձնարարում է մշակել մի շարք այնպիսի միջոցներ, վորոնք մոտակա մեկ-յերկու տարում կարողանային վճռական բեկում առաջ բերել Հուսիսային Կովկասի գյուղատնտեսութեան վիճակի մեջ, այն մտքով, վոր ա) բերքատութիւնը բարձրանա, բ) արագ թափով ընդարձակվի ցանքսերի տարածութիւնը՝ թե գյուղացիական տնտեսութիւնների և թե համայնացված մասի (խորհրդային տնտեսութիւններ, կոլտնտեսութիւններ) գծով. գ) ավելանա գյուղատնտեսութեան և մասնավանդ նրա հացահատիկային ճուղի ապրանքայնութիւնը. դ) ապահովվի գյուղացիական ցանուցիւր մասը տնտեսութիւնները համայնացնելու շարունակ աճող թափը:

Նկատի ունենալով տրակտորի առանձին նշանակութիւնը գյուղատնտեսութեան արգասավորութիւնը և արտադրականութիւնը բարձրացնելու, նրան ինդուստրիացման յենթարկելու և ամրապնդելու, նույնպէս և կոլտնտեսութիւնների շինարարութիւնը ընդարձակելու գործում, կանխորոշել, վոր յերկու տար-

վա ընթացքում Հյուսիսային Կովկաս պետք է ներմուծվի վոչ պակաս, քան 10,000 տրակտոր: Նույն ժամանակամիջոցում ապահովել այդ յերկրի պահանջները սերմնացան և սերմազտիչ մեքենաների վերաբերմամբ. այդ մեքենաները մատակարարել զխաւորապէս կոլտնտեսութիւնների գծով և կազմակերպելով սպասարկող բազաներ խորհրդային տնտեսութիւններին կից և վարձկայաններ կոոպերացիային կից: Միեւնույն ժամանակ ապահովել գյուղատնտեսական մեքենաներ ձեռք բերելու արտոնյալ պայմաններ՝ չքավոր և միջակ գյուղացիական, անհատական տնտեսութիւնների համար: Նույն նպատակներով ապահովել այդ շրջանում հողաշինարարութեան արագացումը այն հաշվով, վոր այդ հողաշինարարութիւնը հիմնականում վերջանա հինգ տարուց վոչ ուշ:

4. Այդ ձեռնարկումները պետք է գործածվեն այնպէս, վոր ընդհանուր աշխատանքի բարելավման հետ գուզընթաց անպայման ավելանա մեր կուսակցական, խորհրդային և կոոպերատիւ որդանների կազմակերպչական և տնտեսական դերը՝ գյուղատնտեսութիւնը կազմակերպելու գործում:

Այդ կազմակերպութիւններին անմիջական պարտականութիւնը պետք է լինի այն, վոր նրանք ժամանակին պատրաստվեն սերմանման և բերքի հավաքման կամպանիաներին, ուժեղացնեն կամպանիաների կազմակերպչի դերն այդ գործում և ցանքսերի տարածութիւնն ավելացնելու ու բերքատվութիւնը բարձրացնելու խնդրում աջակցեն չքավոր ու միջակ մասնաներին: Գյուղատնտեսութեան բարձրացման գործին ցույց տված իրենց ուշադիր մասնակցութեամբ ու ա-

Չակցութեամբ գյուղի հետ կապված մեր կազմակերպութեանները պետք է ապահովեն ազրոնոմիական մի շարք այնպիսի ձեռնարկումներ (հերկելը, սերմացուն դտելը, ժամանակին ցանելը, մրրիկի դեմ կռիւնքը և այլն), վորոնք ահագին նշանակութիւն ունեն իրենց անմիջական հետեանքի տեսակետից՝ գյուղատնտեսութեան բերքատուութիւնն ու ապրանքայնութիւնը բարձրացնելու, չքավոր և միջակ մասսաների լայն հասարակայնութիւնն այդ ձեռնարկումների շուրջը ծավալելու և հենց իր՝ ազգաբնակչութեան միջոցներն այդ գործի մեջ գրավելու խնդրում:

Հյուսիսային Կովկասում սերմանման կամպանիա մղելու գործին կուսակցութեան և Խորհրդային իշխանութեան կողմից այս տարի ցույց տրված մասնակցութեան որինակը նշում է, թե քաղաքական ու արն տեսական ինչ ահագին նշանակութիւն ունի այն չըքավորութիւնը համախմբելու, մեր կապը և ազդեցութիւնը միջակ մասսաների վերաբերմամբ ամրացնելու տեսակետից, վոր անհրաժեշտ է իսկապես պայքարելու համար կապիտալիստական տարրերին գյուղացիական հիմնական մասսայից կտրելու նպատակով:

Գյուղի հետ կապված մեր կազմակերպութիւնների աշխատանքի պրակտիկայի նշանակութեան այդպիսի ձևափոխութիւնը յենթադրում է, այդ կազմակերպութեանների ղեկավարող կադրերի գյուղատնտեսական գիտելիքների բարձրացման անհրաժեշտութիւնը:

Այդ պատճառով պլենումը հավանութիւն է տալիս Հյուսիսային Կովկասի Յերկրային Կոմիտեյի ա-

ռաջին փորձին, վոր նպատակ ունի ագրոկուրսեր կազմակերպել գյուղական և ռայոնական ղեկավարող աշխատողներին համար, պլենումը Յերկրային հանձնարարում է ընդլայնել այդ փորձը, նպատակ դնելով այդ ուղղութեամբ տարրական պատրաստութիւն տալ գյուղական, ռայոնական և շրջանային աշխատողներին ամբողջ կազմին:

5. Նկատի առնելով այն առանձին նշանակութիւնը, վոր ունի գյուղատնտեսութիւնը գրագետ ագրոնոմիական ուժերով ապահովելու խնդիրը, պլենումը անհրաժեշտ է համարում մշակել մի շարք միջոցներ գյուղական գաղտնիքներում ագրոնոմիական կրթութիւն լայնացնելու համար:

Մեծացնել գյուղատնտեսի գերը, վորպես գյուղատնտեսութեան կազմակերպչի, հանձնարարել ժողովրդին մշակելու մի շարք միջոցներ թե այդ և թե գյուղատնտեսների նյութական գրութիւնը բարելավելու ուղղութեամբ:

6. Թե խորհրդային ու կուլեկտիվ տնտեսութիւններում և թե գյուղացիական անհատական տնտեսութիւններում արտադրական կարգով ագրոնոմիական վորոշ պայմաններ ստեղծելը համարել ճիշտ: Սակայն վորոշ պայմաններ ստեղծելը համար՝ համապատասխան խորհրդային և կոոպերատիվ որդանների կողմից նախորոք պետք է տարվի նախապատրաստական լուրջ աշխատանք և ապահովվի գյուղացիական լայն մասսաների աջակցութիւնը:

7. Գյուղատնտեսութեան բարձրացման թափի ուժեղացման խնդրի գծով կոոպերացիայի աշխատանքը գլուղում հատուկ նշանակութիւն է ստանում:

Այն փաստը, վոր կոոպերացիան գյուղական շուկայից նշանակալից չափերով վտարել և մասնավորներին, վոր սպառողական և գյուղատնտեսական կոոպերացիան քանակով աճել են ահագին չափերով (Հյուսիս-սային Կովկասի որինակը), ցույց և տալիս, վոր կոոպերացիան իսկապես ունեցել և հսկայական, անկասկածելի հաջողություններ: Սակայն միմիայն քանակային հաջողությունները դեռևս բոլորովին բավական չեն:

Անհրաժեշտ և հատուկ ուշադրություն նվիրել կոոպերատիվ որդանների աշխատանքի վորակին գյուղում և այն հանգամանքին, վոր կոոպերացիան կարողանա գյուղացիական տնտեսության հիմնական մասաներին ավելի մեծ չափով առնել իր կոոպերատիվ շրջանառության մեջ և կապված լինի գյուղացիական կոոպերատիվ տնտեսության արտադրության ամբողջ պրոցեսի հետ: Այդ տեսակետից առանձին նշանակություն և ստանում գյուղատնտեսական կոոպերացիան, վորի հիմնական թերությունը շարունակում և մնալ չափազանց քիչ առևտրական թեքումը, փոխանակ այն բանի, վոր նա ավելի ու ավելի վերածվի գյուղատնտեսական արտադրության անմիջական կազմակերպչի: Կոոպերացիայի կարևորագույն գործնական խնդիրները գյուղում՝ արտադրական կոոպերացման գործում, պիտուի համարում և կոնտրակտացիայի սխտեմի լայնացնելը կարճատև կոնտրակտացիաներից յերկարատև կոնտրակտացիաներին անցնելը, կոոպերացված ազգաբնակչության միջոցները կոոպերատիվ շրջանառության մեջ առնելը, գյուղացիական տնտեսության

ըստ նրա առանձին մասերի (սպեցիալիզացիա) ավելի լայն կերպով սպասարկելը և այլն:

8. Կուսակցություն, խորհուրդների և կոոպերացիայի գծով աշխատանքը գյուղում բարելավելը, ներքին ղեկավարող և կազմակերպիչ դերը գյուղատնտեսության մեջ բարձրացնելը պետք և այնպես կատարվի, վոր միաժամանակ ուժեղանա գյուղացիության չքավոր և միջակ մասսաների լայն հասարակայնությունը խորհուրդների կոոպերացիայի և այլ հասարակական կազմակերպությունների շուրջը: Անհրաժեշտ և ջանք թափել, վոր թե բերքատվության բարձրացման և թե հողաշինարարության գործում ցանքսերի տարածությունն ընդարձակելու համար կիրառվող յուրաքանչյուր ձեռնարկում ապահովված լինի գյուղի աշխատավորական մասսաների լայն աշակցությունը, կազմակերպչական զանազան ձևերով պետք և նաև հետամուտ լինել, վոր տնտեսությունը բարձրացնելու համար այս կամ այն ձեռնարկումի կիրառման ժամանակ ապահովված լինի չքավոր-միջակ մասսաների անմիջական մասնակցությունն այդ գործին: Այդ տեսակետից պիտուի հավանություն և տալիս այն փորձին, վոր կատարել և Հյուսիսային Կովկասի Յերկրային Կոմիտեն գյուղխորհուրդներին կից գյուղատնտեսական-արտադրական խորհրդակցություններ կազմակերպելով: Յերկրկոմին հանձնարարել խնամքով ուսումնասիրելու այդ փորձը և հետևանքների մասին զեկուցանելու կենտ. Կոմիտեին:

9. Շեշտելով կոլտնտեսությունների շինարարության աճումն Հյուսիսային Կովկասում, (ընդհանուր հողդատագործման 7,2 տոկոսն և կազմում) վորպես

գլուղացիական ցրված տնտեսութիւնը սոցիալիստականորեն վերակառուցելու կարևոր փաստ, շեշտելով նաև կոլլեկտիվ տնտեսութիւններում արդեն ձեռք բերված փաստական հաջողութիւնները՝ ավելի բարձր բերքատվության և յեկամտաբերության իմաստով՝ համեմատած գլուղացիական անհատական տնտեսութիւնների հետ) առաջարկել կուսակազմակերպությանը յենել կոլսնեստոյունների շինարարության հետագա անման պայմաններն ապահովելու յել իր ժամանակին կազմակերպուեն յել սնեստականուեն սպասարկելու անհրաժեշտութիւնից, տանել համառ աշխատանք գեռւա կոլտնտեսութիւնների շարժմանը խանգարող մի շարք լուրջ թերութիւններ վերացնելու գլուղությամբ: Այդ թերութիւնները հետևյալներն են.— կոլտնտեսութիւնների գեռւա մանր լինելը, նրանց կազմի հասունութիւնը, կենցաղային պայմանների կարգավորված չլինելը, համայնացված արտադրական միջոցների և կապիտալների գեռւա անբավարար աճումը, «վայրենի» կոլտնտեսութիւնների գոյութիւնը կուսակալին տարրերի հետ միասին կեղծ կոլտնտեսութիւններ կազմակերպելու փորձերը և այլն:

Պետք է հետամուտ լինել, վերաբերել կոլտնտեսութիւնները չկտրվեն իրենց շրջապատող գլուղացիական տնտեսութիւնների մասսայից և կապված լինցն նրանց հետ այն իմաստով, վոր հողի ավելի կուլտուրական մշակման, իրենց տնտեսութիւններն ավելի լավ յեղանակով վարելու, չքավոր և միջակ անհատական տնտեսութիւններին ամեն տեսակի արտադրական (մեքենաներ, սերմացու) և ագրիկուլտուրական ոգնութիւն ցույց տալու միջոցով ազդեն

նրանց վրա: Հատկապես այդ միջոցը կուեննա անգին նշանակութիւն գլուղացիական ցանուցիր տնտեսութիւնները դեպի համայնացված գլուղատնտեսության ճանապարհը փոխադրելու գործում:

10. Առաջարկել Հյուսիսային Կովկասի Յերկրային Կոմիտեյին կոլտնտեսութիւնների հետ միասին ուժեղացնել իր ուշադրութիւնը նաև խորհնեստոյունների աշխատանքի վրա, վորովհետև նրանք (խորհտնտեսութիւնները) հետզհետև դառնում են սոցիալիստական մասի ամենալուրջ գործոնները գլուղատնտեսության մեջ և կենարկումի հուլիսյան պլենումի վորոշումների կապակցությամբ առանձնապես կարևոր նշանակութիւն են ստանում: Գործնականում անհրաժեշտ է ջանալ հասնելու այն բանին, վոր խորհրդային տնտեսութիւնները կատարեն վոչ միայն հացահատիկային ֆաբրիկաների գերը, այլև շրջապատող գլուղացիական տնտեսութիւնների համար դառնան ինդուստրիալ հողագործության որինակ և տնտեսութիւնը կուլտուրական յեղանակներով վարելու դպրոց, վոր խորհտնտեսության և գլուղացիության միջև հաստատվեն արտադրական վորոշ կապեր՝ խորհտնտեսութիւնների մեքենաներն ու սերմացուն պայմանագրւային սկզբունքներով ոգտագործելու, խորհտնտեսութիւններին կից դպրոցներ և գլուղատնտեսական դասընթացներ կազմակերպելու և չքավոր, միջակ ախտիվ տարրերին նրանց մեջ գրավելու միջոցով: Այդ պայտարրերին հետ միասին կեղծ կոլտնտեսութիւններ ամեն տեսակի արտադրական (մեքենաներ, սերմացու) և ագրիկուլտուրական ոգնութիւն ցույց տալու միջոցով ազդեն

«Գյուղատնտեսութեան՝ ինչպէս նրա սոցիալիստական սեկտորի, այնպէս եւ չքավոր-միջակ տնտեսութեաններէ արտադրական ուժերն ավելի մեծ վճարահանութեամբ բարձրացնելու եւ միջակի հետ դաշինքն ամրապնդելու խնդիրը մեզ վրա պարտք եւ դնում վրճահանապէս վերացնել գյուղի կուսակցական եւ խորհրդային որգանների աշխատանքների մեջ նկատված վերոհիշյալ թերութեանները եւ անպայման ապահովել մեր կուսակցութեան պարզորոշ եւ ճկուն դասակարգային գծի կիրառումը, վոր սահմանվել եւ 15-րդ համագումարի վորոշումներով:

13. Չնայած կուսակցական հարաճուն ազդեցութեան գյուղի չքավոր խավերի շրջանում եւ առանձին հաջողութեաններին, վոր ձեռք են բերված տեղական կուսակցական կազմակերպութեանների կողմից չքավորութեանը կուսակցութեան եւ խորհրդային իշխանութեան առանձին ձեռնարկումների շուրջը համախմբելու համար կատարված աշխատանքների մեջ՝ պետք եւ այնուամենայնիվ ընդունել, վոր չքավորութեան մեջ տարվող աշխատանքը շարունակում եւ տառապել անագին թերութեաններով, վորոնցից հիմնականները հետեւյալներն են.—սխտեմատիկ աշխատանքի բացակայութեանը, այդ աշխատանքի հատվածական կամպանիական բնույթը, չքավորական խմբակների կազմակերպութեան թուլութեանը խորհրդային կոոպերատիվ կազմակերպութեաններում, չքավորութեանը կոոպերացնելու աշխատանքի անբավարար լինելը եւ ակտիվ առաջ քաշման գործերի թուլութեանը: Անհրաժեշտ եւ հետեւել աշխատանքի պրակտիկայում անպայման վերացնելու այդ թերութեանները եւ չքավորութեան մեջ

երապէս ապահովելու իսկական, ամուր կազմակերպված հենարան կուսակցութեան կողմից գյուղում կիրառվող բոլոր ձեռնարկումների համար:

14. Միանգամայն անբավարար եւ նայելի բացակներին կազմակերպելու համար կատարվող աշխատանքներ: Այդ հանգամանքը բնորոշվում եւ նախ նրանով, վոր պրոֆմիութենական կազմակերպութեանները թույլ են ընդգրկում բաւարակութեանը եւ ապա նրանով, վոր բաւարակների թիվը կուսակցութեան մեջ քիչ եւ: Մինչդեռ Հյուսիսային Կովկասում գոյութեան ունի բաւարակութեան մի մեծ միջնաշերտ, վորին կուսակցութեանը կարող եր ոգտագործել մեր խորհրդային եւ կոոպերատիվ կազմակերպութեանների աշխատանքը գյուղում ուժեղացնելու համար: Յերկրկումին պարտագյուղում ուժեղացնելու աշխատանքը բաւարակների շրջանում, ինչպէս նաեւ պրոֆմիութեան մեջ կազմակերպելու, նույնպէս նաեւ կուսակցութեան մեջ գերավելու համար տարվող տոկուն եւ սխտեմատիկ աշխատանքի միջոցով:

15. Հյուսիսային Կովկասի պայմանները բնորոշվում են ունեւոր-կուլակային համեմատաբար ավելի ուժեղ միջնաշերտով. այստեղից հետեւում եւ այն, վոր գյուղում գոյութեան ունեն ավելի սրված դասակարգային հարաբերություններ. այդ պայմանների բնորոշ կողմերից մեկն եւ այն եւ, վոր համեմատաբար թույլ են պրոլետարական կադրերը. հանգամանք, վոր չափազանց խոշոր դժվարութեաններ եւ ստեղծում աշխատանքի եւ շրջանային կուսխորհրդային ստորին աշխատանքի համար աշխատողների բավականաչափ ուժեղ եւ կայուն շարքեր կազմելու համար: Կուսաշխատանքը

գյուղում ուժեղացնելու համար առաջադրված խնդիր-
ների կապակցութեամբ նկատի ունենալով Հյուսիսա-
յին Կովկասի վերոհիշյալ առանձնահատուկ պայման-
ները՝ պլենումը Կենտրկոմի Կազմըյութոյին հանձնա-
րարում ե ձեռք առնել բոլոր միջոցները Հյուսիսային
Կովկասն աշխատողներով ուժեղացնելու համար ի հա-
շիվ պրօլետարական կենտրոններին (Մոսկվա, Լենին-
գրադ և այլն)։ Դրա հետ միասին Յերկրկոմին պար-
տավորեցնել Հյուսիսային Կովկասում ուժեղացնելու
պրօլետարական կադրերի պատրաստումը՝ գյուղում
աշխատող բոլոր կազմակերպություններին աշխատանք-
ներն սմբապնդելու նպատակով։

<< Ազգային գրադարան

NL0036116

ԳԻՆԸ 25 ԿՈՊ.

РЕЗОЛЮЦИИ

**Ноябрьского пленума
ЦК ВКП (б)**